

L'illa

REVISTA DE LLETRES

L'ILLA 84 | PRIMAVERA 2024 | 1€

Dossier:

Llibres entre bambolines

El conte:

Paula Llorens

Entrevistes:

Silvestre Vilaplana

Jovi Lozano-Seser

Loopy Teller Studio

*Sant
Jordi* a escena

bromera

L'illa és una publicació de Bromera, coordinada per l'equip de comunicació de l'editorial i dirigida per Sandra Capsir

Col·laboracions

Pau Alabajos, Vicent Aleixandre Lluch, Ana Bellido, Jordi Benavente, Miriam Bouiali, Joan Canela, Rosella Espinosa Cardona, Carles Fenollosa, Lourdes Frasset, Sara Garcia, Susana Lliberós, Paula Llorens, Héctor Miravalls, Albert Pejó, Paula Ramos, Irene Rodrigo Martínez, Marc Senabre, Rodolf Sirera, Paula Soriano, Violeta Tena, Lourdes Toledo, Pau Valls.

Correcció lingüística

Sonia Camarasa, David Morell, Pau Sanchis i Raquel Sanchis

Coordinació tècnica

Xavier Tortosa

Direcció d'art

Carles Barrios

Maquetació

Carles Barrios, Eva Bueno, Jorge Collado, Laura Giménez i Xavier Tortosa

Il·lustració de portada

Fran Parreño

Redacció i administració

Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta),
telèfon 962 402 254
www.bromera.com • illa@bromera.com

Contractació de publicitat

comercial@bromera.com

Impressió

Rotimprés

Tirada

33.000 exemplars

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'illa no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats. L'illa autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

Entre l'espasa i la intel·ligència artificial

Pareix que la intel·ligència artificial generativa ha arribat per a facilitar-nos la vida en alguns aspectes i per a reobrir debats que, si ho pensem bé, no són tan nous.

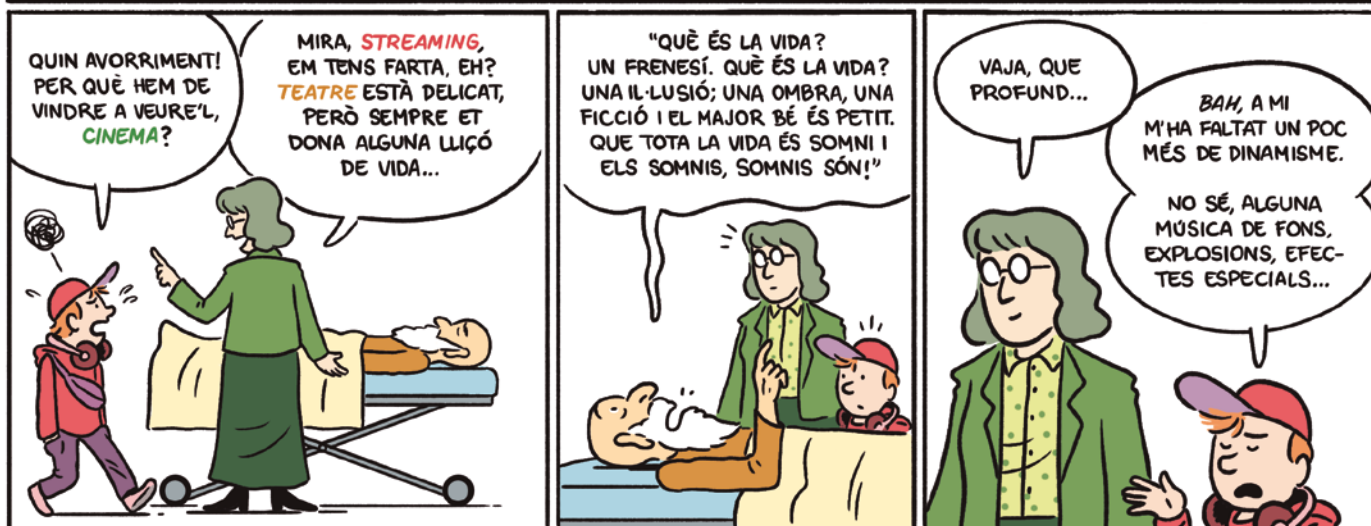
Sempre que hi ha un avanç d'aquestes característiques ens fa l'efecte que el món, tal com el coneixem, trontolla per uns instants. Quants oficis desapareixeran? Com serà l'educació? Quins són els límits de la propietat intel·lectual d'allò que es genera? Són preguntes que no deixen de ressonar ací i allà i debats que ens obliguen a posar la mirada en aquelles creacions humanes que transcendeixen el temps i l'espai, com ara el teatre.

El gènere teatral és una expressió artística que ens obliga a posar-nos davant de l'espill i veure-hi reflectida la nostra condició humana, amb les seues misèries, les seues pors i les seues passions. El teatre connecta amb les emocions més directes de l'ésser humà i esdevé una experiència única i universal alhora. Amb les creacions dels nostres dramaturgs i dramaturgues, aprenem a entendre millor el món que ens envolta, empatitzem amb els altres i ens mirem i ens retrobem, a vegades, amb nosaltres mateixos.

Emocionar-se als peus de l'escenari és una de les millors experiències socials i culturals que podem viure. I ací, sembla que la IA té poca cosa a fer. Amb aquest número de L'illa volem celebrar l'existència del teatre, del teatre en la nostra llengua i de tota aquella creació que ens recorde el poder de l'art en la transformació cultural i social.

NOVES GENERACIONS

PAU VALLS

Aina Fullana Llull, una maduresa literària corprenedora

'Els dies bons'

Aina Fullana Llull i
Joan Fullana Company
Bromera, 2024

Lourdes Toledo

Periodista i escriptora

El primer que sorprén quan lliges *Els dies bons* d'Aina Fullana (Manacor, 1997) és la maduresa literària, narrativa i psicològica que desplega en la seua *opera prima*. La novel·la es va publicar el 2021, després d'haver guanyat el Premi València de la Institució Alfons el Magnànim i, posteriorment, el Premi de la Crítica dels Escriptors Valencians, del qual jo formava part com a jurat.

Em va fer feliç aquest doble reconeixement envers Aina Fullana per moltes raons: per la qualitat de l'obra, per descomptat, però també per ser dona, jove i valenta, i perquè reivindique les «perifèries», i els mallorquins i els valencians escrivim i creem des de la perifèria, la qual cosa no vol dir res i vol dir molt. Escrivia Bernat Puigtoella sobre això l'estiu del 2022: «Les canonades del corredor mediterrani estan embussades, més per la sordesa del Principat que no pas per la falta d'esforç de les editorials valencianes per bombejar les seves novetats a les llibreries de Barcelona. Alguna cosa falla quan una novel·la tan bona com *Els dies bons* triga un any a arribar a les nostres orelles, i només i encara perquè se li ha concedit el Premi de la Crítica dels Escriptors Valencians».

Però qui és aquesta jove escriptora que ens ha deixat bocabadats? Doncs una autora manacorina que tenia clar des de ben jove que volia escriure. Aina Fullana Llull va estudiar llengua i literatura catalanes a la Universitat de les Illes Balears i, en acabant, es va atorgar un parèntesi dedicat a escriure i viatjar. L'arribada del confinament fou l'ocasió d'acabar la novel·la i enviar-la,

sense perdre temps, al Premi València. Tenia vint-i-dos anys quan començà a escriure *Els dies bons*, però feia anys que pensava en aquesta història, que li pegava voltes a la idea. El resultat fou una novel·la corprenedora, una història que batega des del principi fins al final, dosificada amb destresa a través d'un tríptic de veus entrelaçades, pare, mare i filla, contada amb nervi i tensió, i amb una mestria a l'hora de dur l'oralitat a la narrativa que tomben de tos.

«Reivindique les "perifèries",
i els mallorquins i els
valencians escrivim i
creem des de la perifèria,
la qual cosa no vol dir
res i vol dir molt.»

V. S. Pritchett va dir una vegada: «El mèrit el té l'art. No et donen punts per viure». I així és. Tindre una història al rebost no és garantia de res, si no saps disposar-la i contar-la. Aquest fou també l'encert de Tara Westover, que va crear una obra magnífica de la seua història familiar en *Una educació* (Més Llibres). Fullana encara va més lluny, i ficciona amb tot el poder que té la literatura. Imagina veus, noms, (re)crea personatges, i ho fa perquè domina la història i la situació, parafrasejant el magnífic assaig de Vivian Gornick.

Té un rerefons autobiogràfic? L'autora no ho ha negat mai, però mou fitxa i va més enllà. És una novel·la, i punt, inspirada en la vida, en moltes vides, perquè... sobre què escrivim, si no? Doncs sobre el

que ensumem, veiem, escoltem, patim, somiem... També quan fem ficció.

Buscar veus fictícies, però plenes de veritat i realisme, i fer-les parlar en un mallorquí creïble i genuí i en escenaris d'altres dècades, encara dona més empenta a la història. Sense concessions localistes, sinó amb tota la universalitat que assoleix la bona literatura, *Els dies bons* gira al voltant d'un tema silenciats, tabú, però present en moltes llars arreu del món: la drogoaddicció i el trasbals per a les famílies. Però també altres addicions i dependències: les sexuals, les emocionals, les amoroses...

Ara, *Els dies bons* arriba al teatre a partir d'una adaptació feta per Aina Fullana i el director, dramaturg i actor Joan Fullana. Produccions de Ferro la puja a escena a Palma en març, i ho fa a partir d'un text reeixit que guarda l'essència, el nervi i el sentit de la novel·la. Segur que farà parlar molt. Esperem poder veure-la en molts escenaris.

«Tinc la intuïció que Aina Fullana no ha fet més que enlairar-se. El vol és llarg i ella sap planejar amb força i sensibilitat.»

Des de la publicació d'*Els dies bons*, Aina diu que no ha parat: «Tinc idees i projectes per a relats, però ara visc en *stand by*. Costa posar-s'hi». De moment, saltar al teatre és ja donar ales a la imaginació i a la faena. Crear un sentit, una continuïtat. Tinc la intuïció que Aina Fullana no ha fet més que enlairar-se. El vol és llarg i ella sap planejar amb força i sensibilitat.

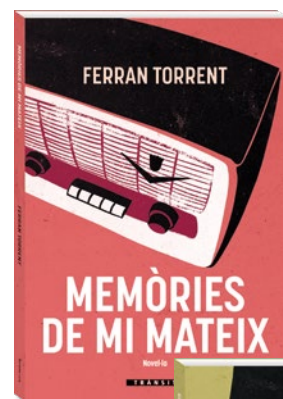

Ferran Torrent:

He hagut de sobreviure a *Gràcies per la propina*

'Memòries de mi mateix'

Ferran Torrent
Bromera, 2024

'Gràcies per la propina'

Ferran Torrent
Bromera, 2024

Lourdes Frasquet

Lingüista i podcastera literària

Bromera reedita enguany *Gràcies per la propina* amb motiu del 30é aniversari de la novel·la. Quin balanç fas d'aquestes tres dècades?

El balanç que faig és positiu. Evidentment, en una trajectòria literària sempre hi ha alts i baixos: hi ha satisfaccions i també desànims, però mirant-ho amb perspectiva, amb l'edat que tinc ara i amb els 41 anys que fa que escric, el balanç és del tot positiu.

«Aquesta novel·la és una mena d'autoconfessió, com si el Ferran Torrent escriptor es confessara al Ferran Torrent persona.»

***Gràcies per la propina* ha envellit bé?**

Sí, de fet, sempre dic de broma que he hagut de sobreviure a *Gràcies per la propina*. La novel·la fou un gran èxit de públic i crítica, però jo, posteriorment, he hagut de fer esforços perquè la gent deixara d'associar Ferran Torrent a *Gràcies per la propina* perquè, evidentment, jo havia escrit més novel·les.

Es llig igual aquesta obra en 1994 que en 2024?

En aquell moment, jo crec que era una novel·la memorialista, mentre que ara jo diria que és gairebé una novel·la històrica perquè, tot i haver estat guardonada en el 94 i publicada en el 95, explica fets dels anys 60 i de principis dels 70 del segle passat. És, si ho pensem bé, el retrat d'una forma de viure que ja no existeix.

Després d'haver-te erigit com a escriptor de novel·la negra, en *Gràcies per la propina* beus de l'autobiografia, almenys en un 50%, com has dit en alguna ocasió. Què t'interessava contar-hi?

Vaig escriure aquest llibre en un moment que vaig fer una mirada enrere, com un examen de consciència. Aquesta novel·la és una mena d'autoconfessió, com si el Ferran Torrent escriptor es confessara al Ferran Torrent persona.

***Gràcies per la propina* està ambientada en una societat encotillada per la moral del franquisme, amb una censura i una falta de llibertat imperants. Els personatges, però, viuen intentant desfer-se'n amb més o menys èxit. Alguns exemples són l'estructura familiar que hi apareix o l'acollida per part dels nebots de la parella de Ramonet.**

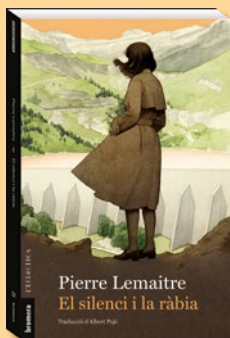
L'estructura familiar de la novel·la està creada així amb l'objectiu d'atemptar contra la família. M'interessava reflectir una família anormal, que fora en si mateixa un sistema amb les seues pròpies regles al marge de les del franquisme. Els membres que la conformen són llibertaris, van contra el sistema però no d'una manera gregària, sinó de forma natural, la qual cosa es percep, per exemple, en com viuen els nebots l'homosexualitat de son tio. Els personatges aconsegueixen, fins a cert punt, perquè no deixen d'estar immersos en una estructura social militaritzada, viure aliens a les normes de la dictadura.

L'arribada de *Gràcies per la propina* fou una fita, no només en la teua carrera, sinó també per al sistema literari: va demostrar que una novel·la escrita en valencià podia ser un best-seller. Com creus que

ha evolucionat el sistema literari català des de llavors? Ens trobem en un bon moment per a la literatura en valencià?

Jo crec que sí, prova d'això és el fet que hi haja tants escriptors i escriptores escrivint en valencià com mai abans. Quan vaig començar a escriure, tots ens coneixíem entre nosaltres; ara hi ha vegades que em trobe als prestatges en valencià d'una llibreria algun escriptor que no conec i crec que això és un bon senyal. Ara bé, una llengua està viva quan es parla i estic plenament convençut que quan algú parla en valencià acaba llegint en valencià. Literàriament estem bé, però el que realment em preocupa és que es parle la llengua.

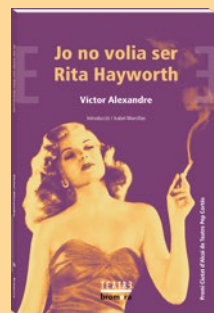
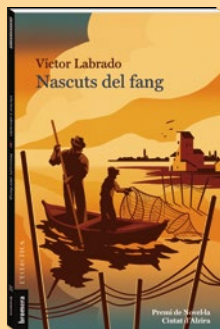

D'una banda, hi veig una crítica al progrés que duu associat el benestar d'una majoria a costa de la destrucció dels béns d'una minoria. D'una altra, els enriquiments il·lícits, les lluites de poder, la maldat humana, la hipocresia, l'abús laboral, l'assetjament sexual, però també, la força de l'amor sincer, que tot ho pot i tot ho supera.

DANIEL P. GRAU, *La Veu dels Llibres*

Diuen que es pot viatjar a través de la lectura i tenen raó. També, sense entrar en el fangar, sense embrutar-nos, podem agafar la perxa i passejar per dalt de l'aigua o traure anguilles de les séquies. Labrado t'ho fa viure a través del seu llibre.

SALVADOR VENDRELL, *Diari La Veu*

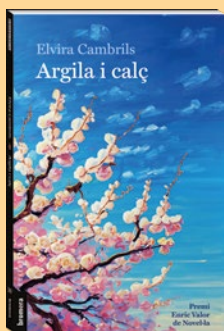

En aquesta mirada íntima i sincera a la vida de l'actriu, Alexandre ens fa reflexionar sobre el vertigen de l'èxit, el preu de la fama i la complexitat de la condició humana. Una història que ens commou i que ens recorda que, fins i tot, els estels més brillants poden acabar perdent-se en el firmament dels records.

Racó Català

Les absències, publicada per Edicions Bromera, evoca feminitat, actualitat i melangia. Narrada amb una prosa directa, quasi com si es tractara d'un diari personal, on les protagonistes desboten emocions i pensaments tan íntims com el desig de morir d'una nena, que enceta d'una manera colpidora i atrapant el primer capítol de l'obra.

MARINA SEGURA, *Va de Llibres*

És una narració dura però fascinant, i tan ben escrita que no pots parar de llegir. Com l'Odissea homèrica mateixa i com ja molt encertadament ens poetitzà Kavafis, el que importa és el viatge.

NATXO ÚBEDA MORALES, *La Creueta* (VilaWeb)

Llegir teatre

Rodolf Sirera
Dramaturg

Sí, el teatre també es pot llegir, perquè el text teatral forma part de la Literatura amb majúscula. De fet, els clàssics dividien la Poesia –creació de bellesa mitjançant la paraula– en tres grans gèneres: la poesia èpica, la poesia lírica i la poesia dramàtica. I la poesia dramàtica, és a dir, el teatre, té una doble existència: com a literatura –una obra teatral pot ser *llegida*, igual que una novel·la o un poema– però també com a *art de representació*.

Fins als anys seixanta del segle passat, existien col·leccions d'obres de teatre, fonamentalment les que s'estrenaven a Madrid i a Barcelona, que servien perquè els actors aficionats i la gent a qui li agradava llegir teatre tingueren accés als textos.

És cert que hui en dia es continuen editant textos teatrals, però se'n venen pocs exemplars: el teatre es considera una lectura *difícil*. S'ha perdut el costum, potser. Però no deixa de ser significatiu que, quan es demana a la gent noms de grans escriptors de la història de la literatura, la majoria dels que s'esmenten són d'autors de teatre –William Shakespeare, Molière, Calderón de la Barca–; autors que molts no llegiran mai.

I no oblidem que la gran frustració de Miguel de Cervantes no fou que la seua novel·la el *Quijote* no haguera assolit un gran èxit en la seua època, sinó que ell no va obtenir mai el que realment desitjava: l'èxit com a autor dramàtic.

Rodolf Sirera (València, 1948) és considerat un dels autors contemporanis més reeixits i l'intel·lectual més influent del nostre territori en matèria de teatre.

FLAIXOS

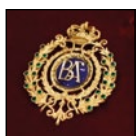
Bromera estarà a la Fira de Bolonya

Bromera viatjarà del 8 a l'11 d'abril a la Bologna Children's Book Fair, la fira del llibre infantil i juvenil de major projecció internacional i amb més trajectòria. Després de quinze anys d'assistència, tornem a estar presents amb un estand propi per a donar a conèixer els nostres títols i exportar la literatura en la nostra llengua a un mercat global. Les pròximes cites internacionals seran Frankfurt, Londres, el LIBER i Guadalajara.

Millors llibres d'autoria catalana de 2023

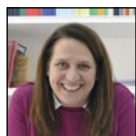
El Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil ha seleccionat, a través de les seues comissions d'especialistes en LIJ, els millors llibres d'autoria catalana del 2023, que entraran a formar part del catàleg *Literatura Infantil y Juvenil de España. Selección OEPLI 2023*, que publica anualment l'IBBY España – OEPLI (Organización Española para el Libro Infantil y Juvenil) en col·laboració amb el Ministeri de Cultura i Esport. Un catàleg amb un total de 200 títols que pretén ser una selecció bibliogràfica dels millors llibres infantils i juvenils pel que fa a l'autoria i la il·lustració. Entre altres, els títols seleccionats han sigut *Una habitació als núvols*, de Teresa Broseta i Patricia Campos; *Xocolata desfeta. Exercicis d'espill*, de Joan-Lluís Lluís; *L'arbre i jo*, de Blanca Bravo, i *Poebèsties*, de Marc Donat.

La Fundació Bromera guanya la Medalla d'Or al Mèrit de les Belles Arts

La Fundació Bromera per al Foment de la Lectura (FBFL) ha estat distingida amb la Medalla d'Or al Mèrit de les Belles Arts pel Ministeri de Cultura. Es tracta d'una medalla que concedeix el Govern d'Espanya a proposta del Ministeri de Cultura a aquelles persones, corporacions, institucions o entitats que destaquen en l'àmbit cultural per haver prestat serveis

notoris a favor del foment, del desenvolupament o de la difusió de l'art o en la conservació del patrimoni artístic. L'enhorabona!

Alicia Sellés, nova presidenta de la Fundació Full

La Fundació pel Llibre i la Lectura ha nomenat Alicia Sellés nova presidenta de l'entitat per la seua trajectòria professional. Sellés agafa el relleu de Jesús Figuerola, president de l'organisme des de la seua creació, l'any 2013, qui passarà a ser vicepresident. Actualment, la nova presidenta coordina el Grup de Treball de Biblioteques i Agenda 2023, del Consell de Cooperació Bibliotecària (CCB) del Ministeri de Cultura i Esport, del qual també forma part el Grup d'Experts de Laboratoris Bibliotecaris.

59a Fira del Llibre de València

La 59a Fira del Llibre de València se celebrarà del 25 d'abril al 5 de maig de 2024 als Jardins de Vivers. Com cada any, el Gremi de Llibreters de València organitza aquesta cita ineludible de les lletres valencianes. D'11 a 14 hores i de 17 a 21 hores, les llibreries alçaran persianes per a donar a conèixer les novetats literàries i acollir les signatures de llibres dels nostres autors i autores. A més, s'han previst una gran quantitat d'activitats entre les quals hi haurà exposicions, presentacions, lectures de poesia, conferències i taules redones. També tindrà lloc el lliurament del Premi Fira del Llibre 2024, que enguany ha recaigut en tres valencians: Elisa Ferrer, premi emergent 2024, Teresa Pascual, premi trajectòria en valencià 2024, i Paco Roca, premi trajectòria en castellà 2024.

L'AVL commemorarà Maria Beneyto el 2025

Després de l'èxit de l'Any Carmelina Sánchez-Cutillas, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua va anunciar que els següents anys faria una aposta decidida per la visibilització de les veus perifèriques del

DUBTES

La comprensió lectora és l'habilitat per a entendre un text, tant pel que fa al contingut com pel que fa a la intenció de qui l'ha escrit. Això implica la capacitat d'identificar les idees principals, d'interpretar el sentit i de connectar el que es diu amb els coneixements previs amb la finalitat de construir un significat. Els últims resultats de l'informe PISA revelaren uns índexs preocupants de comprensió lectora en el nostre alumnat. El debat i la reflexió sobre les causes estan damunt la taula. Té alguna cosa a veure amb la falta de llibres a les cases a causa de la manera com es comparteixen? Funcionen les metodologies pedagògiques actuals? Quina part és atribuïble a la falta de material didàctic en paper? La LOMLOE i els plans per al foment de la lectura anunciats milloraran la situació?

La formació política Vox ha presentat una proposició no de llei al Congrés dels Diputats amb la qual pretén evitar, segons el que es recull en el text, l'adoctrinament a les escoles, posant una atenció especial als llibres de text, el material educatiu i els llibres de lectura recomanats. En algunes de les localitats on governen, s'han prohibit ja determinades publicacions i llibres a les biblioteques. Quins són els mecanismes que els editorials i els professionals del món del llibre podem activar per a protegir-nos de la censura?

segle xx. Així, el 2024 s'ha dedicat a Maria Ibars, mestra, poeta i novel·lista de Dénia, l'obra de la qual continua en part inèdita, mentre que per al 2025 s'ha anunciat que la protagonista serà Maria Beneyto, una de les poetes més prolífiques del segle xx.

Pierre Lemaitre
a Barcelona

Pierre Lemaitre dona el tret d'eixida a les novetats literàries de Sant Jordi 2024 de Bromera amb una esperada visita a Barcelona per a presentar la seua darrera novel·la, *El silenci i la ràbia*, el segon volum de la tetralogia «Els anys gloriosos» i la continuació de l'èxit *El gran món* (Bromera, 2023). El cèlebre autor francès va conversar amb l'escriptora Laura Fernández davant d'un públic devot que va omplir de gom a gom la Biblioteca Jaume Fuster. *El silenci i la ràbia*, ambientat en 1952, continua les peripècies de la família Pelletier, amb tots els germans traslladats a París.

Mireu la presentació

«Si acabe fent trenta novel·les a la meua vida, em conformaria que una desena acabaren formant part de l'imaginari dels lectors.»

FERRAN TORRENT
El Temps

«Entre altres beneficis, la lectura és també una teràpia efectiva contra una societat que demana, exigeix i no deixa lloc per a respirar.»

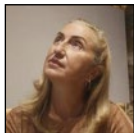
ROSELLA ESPINÓS
Diari La Veu

«Si hi ha dues paraules clau que poden ajudar a propulsar la lectura més enllà d'un acte mecànic, aquestes són justament la creativitat i la passió. Qual·sevol objectiu pedagògic que deixi fora aquests dos eixos fonamentals no aconseguirà encisar i fracassarà.»

ESTEL SOLÉ
VilaWeb

Una errada habitual és intentar fomentar la lectura afirmant que és un plaer. Doncs no, implica un esforç. D'entrada costarà [...]. Hi ha plaer a entendre coses complexes i buscar solucions a problemes com conflictes polítics o crisis climàtiques.

MIHAEL KOVAC
El País

Maria Jesús Bolta,
Lletra Lila 2024

La Lletra Lila és una distinció a la trajectòria cívica i literària que atorga la junta territorial de de l'AELC al País Valencià. Enguany, l'escriptora Maria Jesús Bolta ha sigut la guardonada en un acte molt emotiu. Envoltada d'amistats i personalitats del món de la cultura i el llibre, l'autora valenciana va rebre el reconeixement a tota una carrera dedicada a la literatura infantil i juvenil. A Bromera i Tàndem, Maria Jesús Bolta ha publicat diverses obres que quedaran per a l'imaginari dels més joves, com *Pelloja*, *rostre pàl·lid*, *Qui t'ha dit que el món era blanc?*, *Animals!* i *El cel és blau*.

Les fires del llibre d'Espanya s'agrupen en una xarxa estatal

Els responsables de Fires del Llibre d'Espanya s'han agrupat en una xarxa estatal amb l'objectiu de forjar aliances que partisquen de l'experiència. Les diferents fires que integren la xarxa representen la diversitat de models a l'estat espanyol. La finalitat serà compartir informació sobre els esdeveniments, però també sobre qüestions vinculades a la gestió cultural. La xarxa treballarà per a millorar els manuals de bones pràctiques i la sostenibilitat de les fires implicades, així com la interlocució amb institucions de caràcter estatal.

40 anys de la Llei d'Ensenyament i Ús del Valencià

Edicions Bromera ha celebrat aquesta fita en la Nit d'Escola Valenciana, una de les entitats més implicades en la promoció del valencià tant a l'escola com en la resta d'àmbits. L'editorial ha renovat el seu compromís amb la tasca de l'entitat amb la donació d'un 0,5% de la venda dels seus llibres de text, acord que també manté amb una altra entitat, El Tempir. Enguany, el Guardó «Josep Vicent Garcia» a la Trajectòria Individual va ser per a Rosa Serrano i Llàcer; i el Guardó a l'Ús Social del Valencià va ser per a la Fundació FULL. Enhorabona!

La llibreria recomana

1 Nascuts del fang

Víctor Labrado | Bromera, 2024

Víctor Labrado ens presenta en *Nascuts del fang* una història real de la manera de viure a l'Albufera durant els anys 50, que va durar fins als 80. Un relat de no-ficció que ens apropa la vida familiar de Ramonet, sobretot amb el seu pare, que era un model a seguir per a aprendre l'ofici. Amb una prosa exquisida i impecable, Labrado fa una fotografia exacta de com van viure les últimes generacions aquest estil de vida que estava destinat a desaparèixer.

MARIA BRAVO, Ambra Llibres

2 Versos al vol

Marc Granell | Tàndem, 2023

Llegir és una gran festa, escriu Marc Granell en *Versos al vol*, el seu darrer poemari en la col·lecció «La Bicieta Grogia» de Tàndem. I si llegir és una festa, llegir a Granell és un bell regal. Celebrem que uns dels grans poetes contemporanis dedique una part important de la seua obra a la poesia infantil. I que ho faça sense concessions, sense ser pueril ni menysprear els lectors, sense defugir el to crític ni la denúncia social que el caracteritzen.

EVA GISBERT, Llibreria Fanset

La *mestra* i el *saxofonista*

Paula Llorens

Dramaturga

(En un passatge de vianants prop d'una estació de tren.)

DONA: Tots els dies, quan baixo del metro camí de la faena, me'l trobe. Allí. Al seu lloc de sempre. Fent màgia amb el seu instrument. I encara que arribi molt justa, no puc evitar parar-me a escoltar. La música que ix del seu saxòfon és celestial. A més a més, el moviment que fa amb el cos és hipnòtic, sembla que balle amb l'instrument. No entenc com un músic del seu nivell pot estar tocant al carrer. No és just. De vegades, mentre l'escolte, jugue a imaginar la seua història. Com deu haver arribat fins ací? Era un músic molt important al seu país d'origen però ho va perdre tot? Va haver de fugir per motius polítics? Una guerra? M'agradaria tant saber tocar un instrument així. Amb l'ànima. Jo sempre vaig ser una pianista mediocre, per això em dedique a l'ensenyança. Ja que no servisc per a fer música, almenys puc tractar d'aconseguir que altres en facen, que s'estimen la música tant com me l'estime jo. Malgrat l'odi que li tenia mon pare. «Això de la música no val per a res, per a morir-se de fam. Deixa't de conservatoris i ximpleries i estudia alguna cosa de trellat», em deia sempre. Un jove s'apropa i deixa caure vint cèntims. Bé, més val això que res. Al maletí hi deu haver poc més de deu euros. Quina llàstima! He de deixar-li alguna cosa i fer marxa o encara arribaré tard. Si poguera ajudar-lo d'alguna manera... Moltes vegades he estat temptada de parlar-li. Però, finalment, mai m'he atrevit.

HOME: Ací està de nou. Tots els dies a la mateixa hora passa per aquest carreró. I tots els dies, malgrat que siguen uns segons, es deté a escoltar-me. Tanca els ulls i el seu peu dret, com en un acte involuntari, es mou al ritme de la peça que sona. El cos jove no es correspon amb el rostre maltractat pel temps i les preocupacions. Potser la música l'ajuda a esborrar-les. Qui deu ser aquesta dona de mirada trista i cansada? A què es deu dedicar? En obrir els ulls, sempre es queda mirant la

funda, que descansa al terra, sembla que compte les monedes. Fa una ganyota com expressant desacord pel que veu. I aleshores, busca a la bossa de mà, en trau la cartera i em llança unes monedes. I jo, sense deixar de tocar, incline el cap en senyal d'agraïment i li somric amb la mirada. Quan estàs lluny de la teua terra i de la teua gent és fàcil començar a oblidar. Jo, de vegades, ja no recorde per què vaig decidir dedicar-me a la música, entregar la meua vida a aquest saxòfon que comence a confondre amb el meu propi cos, com si tots dos fórem la mateixa cosa. Però, quan la veig a ella, parada davant meu, escoltant-me, és com si ballàrem junts sense tocar-nos, com si les nostres ànimes es connectaren a través de les notes que ixen del meu instrument i penetren a través de la seua orella. I tot torna a cobrar sentit. Alguna vegada he pensat de parar de tocar, apropar-me i donar-li les gràcies com cal. Però no ho he fet mai. Ja comença el ritual... Es clava la mà a la bossa, trau la cartera... Les monedes cauen dins de la funda... És ara o mai.

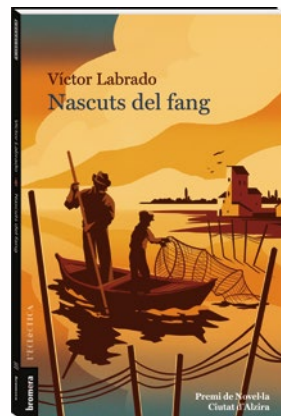
(La música para.)

Retorn *al fang*

Nascuts del fang

Víctor Labrado
Bromera 2024

Irene Rodrigo Martínez

Escriptora

Com si una força omniscient teixira el fil de les meues lectures, *Nascuts del fang* em cau a les mans mentre escric un article sobre el meu iaio Vicent. Ramonet, el protagonista de la novel·la de Víctor Labrado, és quasi vint-i-cinc anys més jove que el meu iaio, i és d'anguiles en lloc de tarongers. Tot i així, les connexions s'estableixen, la xarxa atrapa i barreja les dues històries aliena al meu parer. Ramonet i Vicent van créixer a la mercé d'una terra ambivalent, sinònim alhora de jou i llibertat. Assistiren a una escola que els castigava si parlaven l'única llengua que coneixien. Tots dos hagueren de reivindicar el dret a ensumar el passat familiar, encaixonat en un fangar de por i secrets i silenci. Amb un quart de segle i quasi el triple de quilòmetres separant-los, la història de Vicent és la de Ramonet, i la de Ramonet és la de tants de nosaltres, perquè, si bé no l'hem experimentada en les nostres carns, ens ha sigut llegada a través de la sang i la memòria.

Nascuts del fang, guardonada amb el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira 2023, descorre el teló de l'Albufera i la marjal

que l'envolta, enclavaments que les campanyes turístiques més agressives han volgut arrebossar fins a l'asèpsia. Però ací l'escenari està brut i fa olor, i hi ha mort i supervivència, de vegades també petites espurnes de vida lluminosa i despreocupada. La natura és omnipresent i necessària, però no sempre amable i sovint imprevisible. Les canyes i l'aigua murmuren el que els personatges no gosen dir-se els uns als altres; el classisme, emparat per l'abric rosegat de la postguerra, ho amara tot. L'anhel difús d'una vida tan còmoda com la de les senyoretes de València tira de Ramonet i la seua família –de son pare, sobretot–, però com pot materialitzar eixe anhel si la imaginació ja va nàixer engabiada?

Labrado construeix un Ramonet testimoni d'una època frontissa, on, com canten Vetusta Morla, «el vell món balla, s'acomiada i va descalç, però el nou encara no s'ha posat les sabates». Ramonet intueix que hi ha passions realitzables fora de la marjal i, alhora, potser a causa d'un deute emocional amb el pare, treballador de l'aigua i de la terra, no gosa reivindicar-les per a si mateix. Sembla que el món que es marcia durant la infantesa de Ramonet no repartia equitativament l'ímpetu

de la lluita i de la rebel·lió. En això es diferencia poc del nou, que ja té les sabates ben cordades i trepitja sense miraments.

«Les canyes i l'aigua murmuren el que els personatges no gosen dir-se els uns als altres; el classisme, emparat per l'abric rosegat de la postguerra, ho amara tot.»

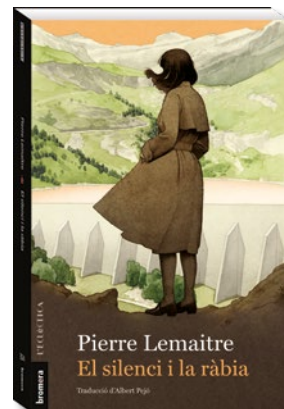
De la mateixa manera que en *Veus, la mar*, la novel·la anterior de Labrado, en *Nascuts del fang* hi ha un doble retrat: el de l'univers que es concreta a través d'un llenguatge i uns costums autòctons, difícilment replicables, i el de la humanitat intrínseca a qui l'habita. A través de Ramonet i la seua família naveguem la confusió derivada de voler arrelar-se i marxar al mateix temps; amb ells, també, desenterrem una herència cultural que és peremptori conservar. Llegir Víctor Labrado és un bon primer pas en el camí.

El retrat immortal de *Lemaitre*

‘El silenci i la ràbia’

Pierre Lemaitre
Bromera, 2024

Sara Garcia

Periodista

«Soc un corredor de fons». Així es definia Pierre Lemaitre en una entrevista en el programa *Página 2* després de la publicació d'*El gran món*. «Com que he començat bastant tard i la meua esperança de vida no és extensible, faig projectes llargs per a crear-me la il·lusió que soc immortal», afirmava l'autor. Aquesta pretensió l'ha portat a veure's immers en un projecte ben ambiciós: fer un retrat del segle xx a través de les seues novel·les.

Els inicis

Després de dedicar gran part de la seua vida a ensenyar l'art de l'escriptura i la literatura, a 56 anys es va llançar a escriure la seua primera novel·la, *Irène*, publicada a França l'any 2006 i traduïda per Bromera el 2015. Aquest títol va marcar l'inici d'una sèrie policíaca protagonitzada per Camille Verhoeven, que es va completar amb *Alex*, *Rosy & John* i *Camille*. Aquesta primera saga, juntament amb altres novel·les que funcionaven de manera independent, com *Recursos inhumans* o *Vestit de núvia*, van convertir el narrador francès en una figura literària ben important en el camp de la novel·la negra, tant per al públic general com per a la crítica.

L'any 2013, Lemaitre va guanyar el Premi Goncourt, la distinció més elevada de les lletres franceses, per *Ens veurem allà dalt*. Un títol amb el qual va desviar la seua trajectòria com a escriptor de novel·la negra per a dirigir-se cap a una novel·la històrica. Amb una brillant fusió entre la ficció i la realitat, entre la literatura popular i l'alta literatura, l'autor va dur a terme un retrat punyent del patiment dels supervivents de la Primera Guerra Mundial. Després d'aquest

títol en van vindre dos més, *Els colors de l'incendi* i *El mirall de les nostres penes*, que van completar el tríptic sobre l'Europa d'entreguerres, una sèrie que es va convertir en un autèntic fenomen editorial a França.

«El Premi Goncourt té una característica particular, i és que l'has de merèixer després. Cada vegada que traus un nou llibre, provaran de veure si et mereixies el Goncourt que et van donar.»

L'any passat, en una trobada a Barcelona amb el periodista Juan Carlos Galindo, l'autor va confessar que el Premi Goncourt havia suposat un abans i un després en la seua carrera com a escriptor a escala personal, pel que fa a l'autoexigència que ha seguit a aquest guardó. «El Premi Goncourt té una característica particular, i és que l'has de merèixer després. Cada vegada que traus un nou llibre, provaran de veure si et mereixies el Goncourt que et van donar. La confiança esdevé una cosa molt complexa». No obstant això, l'èxit que ha envoltat els títols publicats després del premi no ha fet més que consolidar la seua vàlua com a mereixedor d'aquest guardó.

Un nou cicle

El gran món (Bromera, 2023) marca l'inici d'una altra tetralogia amb la qual Lemaitre obri un nou cicle històric, aquesta vegada centrat en «Els anys gloriosos», una etapa també coneguda com l'edat d'or del capitalisme a França.

El segon volum, *El silenci i la ràbia*, arriba només un any més tard, i continua les peripècies de la peculiar família Pelletier. Situada en l'any 1952, amb tots els germans vivint a la capital, estem davant d'una novel·la que el mateix autor defineix com a social.

La ploma de Lemaitre torna a crear, així, un univers addictiu caracteritzat pel ritme cinematogràfic i per uns personatges perfectament construïts que podrem seguir durant 15 anys al llarg de la tetralogia, malgrat que aquesta vegada l'autor ha construït cada títol perquè funcione de manera independent.

Encara no podem saber si aquest segon volum tindrà tan bona acollida entre el públic i la crítica com *El gran món*, però del que sí que estic segura és que podem admirar la coherència d'un projecte literari d'un autor que camina cap a la immortalitat.

Celebrem

Estellés

com millor sabem

Pau Alabajos

Cantautor i escriptor

La Plataforma Cent d'Estellés ha nascut per tal de commemorar el centenari del naixement del poeta valencià més important del segle xx. Amb el canvi de color polític en les principals institucions públiques valencianes i amb la mandíbula encara desencaixada, després de la tisorada que deixaria a zero el pressupost de la Càtedra Vicent Andrés Estellés, la societat civil organitzada s'ha arromangat la camisa i s'ha posat mans a l'obra.

Perquè més enllà de la provocació gratuïta, més enllà del gest simbòlic per congraciarse amb un electorat nostàlgic d'aquell temps de mordasses i persecucions, sembla que el full de ruta siga desmantellar la cultura, negar-li tots els recursos públics i obstaculitzar al màxim el creixement d'un sector massa acostumat a la instrumentalització política.

És per això que una sèrie d'entitats i col·lectius han decidit sumar esforços i objectius compartits: Bassot, Acció Cultural del País Valencià, Escola Valenciana, Col·lectiu Ovidi Montllor, Societat Coral El Micalet, Kulturcrítics, Fundació Sambori, Ca Revolta, PEN Català, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Ateneu de Bétera, El Tempir i altres associacions que han anat incorporant-se a la inacabable llista d'adhesions de la plataforma, que té com a propòsit fonamental coordinar i catalitzar totes aquelles iniciatives que enguany pretenen retre homenatge al poeta de Burjassot.

La maquinària del teixit associatiu de base es greixa de nou per continuar fent allò que ha fet durant dècades: promoure, al marge de les poques o moltes complicitats institucionals, una inesgotable programació d'activitats culturals, i generar espais alternatius on tinguen cabuda una

allau de propostes artístiques potentíssimes, que connecten amb un públic assedegat de música, d'arts escèniques i de literatura en la seua llengua.

Estigueu atentes, perquè durant els pròxims mesos hi haurà un fotimer d'esdeveniments commemoratius: concerts col·lectius, espectacles de teatre, recitals de poesia, murals reivindicatius, publicacions bibliogràfiques, jornades acadèmiques, exposicions artístiques, sopars, nits i festes en honor a un Vicent Andrés Estellés que ens ha llegat una herència literària valuossíssima, però que, a més a més, podem afirmar sense despentinarnos que, trenta anys després de la seua desaparició, continua més viu que mai. En l'estima de les persones que continuem llegint-lo o cantant-lo i en la vigència dels seus versos, que encara són una incitació a baixar al carrer i participar, perquè «no podran res davant un poble unit, alegre i combatiu».

Silvestre Vilaplana:

«Els autors som impostors que deformem la realitat i la utilitzem».

Ana Bellido

Periodista

Silvestre Vilaplana (Alcoi, 1969) és escriptor i docent a l'ensenyament públic. Entén la literatura com una ferramenta de comunicació i, també, com un joc. Així ho mostra en la seua última novel·la, *La mirada de l'impostor*, guardonada amb el Premi de Narrativa Antoni Bru Ciutat d'Elx.

La mirada de l'impostor és el teu últim llibre. Com sorgeix aquesta història?

Em feien gràcia dues coses. En primer lloc, jugar amb dues línies argumentals: una en el present i una altra en el passat, i que el que passe en una història afecte l'altra. I en segon lloc, volia jugar amb els elements que formen part de la creativitat d'un autor quan enceta una novel·la. Volia acostar una miqueta el lector a la manera com escrivim els autors i com ens funciona la ment per a trencar la paret que ens separa. L'objectiu era mostrar com creem i les coses que descartem, perquè no tot allò que pensem és útil. Volia veure si era capaç de jugar

amb això i fer una novel·la amb un fil argumental, però que al mateix temps poguera mostrar com funciona la ment d'un escriptor.

El llibre relata una adolescència que sembla idíl·lica però que, mirada des del present, no ho és tant...

La perspectiva que tenim de les coses canvia amb el temps i m'agradava eixe joc. També em feia gràcia veure com serien els personatges anys després. A tots ens ha passat conèixer gent que en algun moment ha format part de la nostra vida però que ha desaparegut. I, si en alguna ocasió t'hi retrobes, t'adones de com ha canviat. Això és també un reflex de la nostra evolució i de la nostra decadència. Des d'eixe punt de vista m'agradava jugar amb la idea del món meravellós de l'estiu, la platja..., però que darrere d'això s'amagava una foscor immensa, i que el lector ho descobrixa tot al mateix temps que ho fa el personatge principal, que a poc a poc s'adona que el que ha viscut no és real.

En la novel·la hi ha diversos narradors, com es construeix aquesta superposició de veus?

El primer soc jo, que soc l'autor que faig que en teoria aquesta siga la història d'un escriptor que escriu la seua història. Aquest autor utilitza, al seu torn, un altre personatge que, a més a més, és mort i pot ser un narrador omniscient que ho explique tot. És un joc de superposició de narradors, d'impostors. Cal arribar fins als últims capítols per a adonar-se completament d'això. La literatura també és joc i provar a fer coses noves, despistar el lector i jugar amb ell.

Els fragments que l'autor descarta i que apareixen en la novel·la són fragments que tu has descartat o estan creats a posta?

Cada un dels diferents fragments està fet a posta perquè siguin apropiats per al moment en què estan inserits. Des del

principi tenia pensat crear la història així. Hi ha moments que conviden a escriure una cosa o una altra i a utilitzar tots els recursos disponibles. Pensava que en un moment determinat podria encabir un conte que em servira per a explicar històries de desaparicions, i el generava, i després en generava un altre amb un altre objectiu.

És difícil parlar sobre els processos d'escriptura sense acabar fent un manual?

La meua intenció no era fer un manual, que n'hi ha molts i molt bons, però sí que volia permetre que la gent poguera conèixer-ne el procés. No era un plantejament teòric. Serà inevitable, i supose que passarà en clubs de lectura, que es debata si el personatge d'Adam, l'escriptor, soc jo realment o no. Els autors som impostors que contem coses, deformem la realitat i la utilitzem. Els autors som els personatges bons de la història, però també els dolents. És una de les meravelles que té el món de l'escriptura.

Quant de tu hi ha en el personatge d'Adam?

Pense que tots els autors, tot i que cada u té la seua manera d'escriure i d'entendre el fet literari, quan generem una història, la fem perquè ens apassiona. És cert que hi ha engrunes de tu en tot el que contes: coses que t'interessen, que t'afecten o que et molesten, i les pots expressar a través d'un personatge. En totes les obres n'hi ha molt, de l'autor. Ara, com es pot mesurar això?

Com ha sigut la creació d'Irene, un dels personatges principals?

Quan crees personatges que viuen situacions tan al límit com aquesta, els has de fer tan realistes com siga possible. Evidentment, no soc una dona i, afortunadament, no he patit mai la situació que ella pateix.

Però és cert que hi ha fets que pots compartir, entendre, i tindre-hi empatia. A més a més, els autors investiguem i ens podem trobar testimonis de gent que ha patit el que pateix el personatge que estem creant, saber com se senten eixes persones. Tot això es pot utilitzar per a crear els personatges. M'agrada molt aquest, que a més és qui narra la història, perquè em permetia explicar l'abús generalitzat que existia als anys 80 cap a les dones.

Quan escrius un llibre i l'acabes, com et sents?

Fer una novel·la és un treball de mesos, i el moment en què dones per finalitzada la primera versió és brutal. Has aconseguit acabar un text que no sabies si tenia final o no, però no t'acomiaades dels personatges, perquè uns mesos després reprens l'obra, la corregeixes, hi canvies coses, la tornes a deixar... Jo soc molt mirat pel que fa al tema de les correccions i puc corregir el text quatre o cinc vegades. Crec que el moment més apoteòsic és quan acabes la primera versió, i també és molt especial el moment en què tens el llibre a les mans.

Estàs situat entre els autors més llegits en les biblioteques públiques valencianes amb *El triangle rosa*. Què significa això per a tu?

Com a autor estime tots els llibres que he fet, però *El triangle rosa* me l'estime especialment pel tema que tracta i perquè és diferent d'altres que he pogut fer. I damunt, que ens haja passat això enguany després que s'intentara censurar el llibre a Vinaròs... Em vaig veure embolicat, durant un parell de setmanes, en una polèmica prou desagradable. Això no m'havia passat mai. Després de tot, que ara siga un llibre que està situat entre els més llegits em posa molt content. No tant per mi, m'alegre per la idea del llibre. Si aquest llibre s'ha llegit molt i pot ajudar a entendre la diversitat sexual com una cosa normal, fantàstic. Contentíssim.

Després de tota aquesta polèmica, quin paper penses que tenen o que haurien de tindre les biblioteques públiques?

Em fa ràbia que ens replantegem nosaltres quin paper tenen les biblioteques públiques perquè hi haja una colla de tarats que volen censurar un llibre. Les biblioteques públiques són espais de llibertat i de cultura.

Més cultura significa més llibertat, més possibilitats. Afortunadament, crec que els bibliotecaris són gent molt seriosa, que sap molt bé què ha de fer i com ho ha de fer. El que han de fer els polítics és clavar-se en les seues coses i deixar-los tranquils.

És difícil seguir escrivint en aquest moment polític?

Com a autors hem d'escriure amb la més absoluta normalitat, encara que els governs no ajuden. En temps de dictadura han eixit llibres meravellosos. Les ajudes públiques són fantàstiques, estaria bé viure en un país civilitzat on es fomentara la lectura, però no conec cap campanya de foment lector, tret de les que fan les empreses privades. Nosaltres, com a autors, el que hem de fer és treballar amb una professionalitat més gran encara, per a generar obres que arriben a la gent, que connecten amb el públic i que puguen dignificar la llengua, la cultura i el país. La qüestió política és una altra història.

Com et vas llançar a escriure de manera més professional?

Escric des dels 13 anys. Vaig començar fent poemes durant molts anys; de fet, els meus primers premis literaris van ser de poesia. Després, com que soc professor, vaig començar a fer llibres que pogueren agradar als meus alumnes i, després, per a adults... Va ser una evolució natural, vaig començar a escriure i em vaig apassionar amb aquest món de crear històries. Escriure és una forma de comunicació extraordinària.

Quines diferències trobes a l'hora d'escriure literatura per a adults i literatura juvenil?

La literatura juvenil està considerada, de vegades, literatura de segona, però jo hi crec molt, perquè pense que és la clau que uneix el lector infantil i l'adult. Si no hi ha literatura juvenil, si no mantenim els lectors joves, perdrem lectors adults. Els xiquets lliguen moltíssim, les xifres ho diuen així, i després hi ha un moment en l'adolescència en què perdem molts lectors. Treballo molt els textos per a joves i, per sort, tinc el públic tots els dies davant de mi. És cert que és un públic exigent, inclús més que el públic adult. Quan fas una novel·la per a adolescents, has d'estar pendent que el text enganxe des de la primera pàgina.

Llibres destrat

Marc Senabre

Editor

«Un llibre ha de ser com una destrat: capaç de trencar el mar de glaç que hi ha en nosaltres»

Franz Kafka

A cent anys de la mort de Franz Kafka i la citació continua vigent. Llibres com destrats. Llibres que ens desperten i ens sacsegen, que fins i tot ens fereixen. Si la literatura té alguna utilitat, ha de ser la de despertar-nos, causar-nos algun tipus d'emoció. Un dels recursos que empra la ficció per a crear aquest efecte és usar la realitat com a matèria primera. Els problemes familiars, els tabús socials, les incomoditats dels nostres actes: si allò que es conta ens afecta, si ens pot passar a nosaltres, el tall és més profund. Per sort, en el nostre panorama literari també hi ha obres directes i tallants: llibres destrat.

Per exemple, l'adaptació teatral d'*Els dies bons*, d'Aina Fullana Llull. L'autora ha fet un magnífic treball de reescriptura que incideix en el que fa més mal: la impotència, la desesperació i l'impacte de les drogues en la vida familiar.

O el que fa Jesús Mollà amb *Helena*. Una novel·la amb un llenguatge senzill i captivador, que explicita la realitat de l'abús en els cercles familiars. Un tema que malgrat tot, existeix. Hem de parlar-ne, i Mollà ho fa fàcil, però obliga a reflexionar-hi. Obres destrat.

En canvi, *La mirada de l'impostor*, de Silvestre Vilaplana, posa l'objectiu en la recerca de la veritat. Un escriptor és acusat de cometre una violació fa més de vint anys, però és realment culpable? La recerca de la veritat el portarà a assumir pecats del passat dels quals no era conscient. Ara bé, ens podem refiar del testimoni d'un escriptor? L'obra que qüestiona els límits de la ficció.

La literatura, la bona literatura, ens ha de remoure i ajudar a despertar-nos. Esteu preparats?

L'esclat creatiu del *teatre* *valencià*

Joan Canela

Periodista

«Vint anys no són res», cantava Carlos Gardel, però, i trenta? Potser tampoc massa, però almenys, com totes les xifres redones, poden ser un bon moment per a «girar la vista enrere» i fer un poc de panoràmica d'on som. I si hi sumem que enguany es compleixen 30 anys d'Albena Teatre, una de les companyies més emblemàtiques del país, ja quasi és un exercici inexcusable.

Llavors, la pregunta obligada és: com estàvem fa trenta anys i com estem ara? «Llavors s'estava consolidant el procés de professionalització del teatre independent que venia dels anys 60 i 70 com una aposta totalment *amateur* –explica Toni Benavent, cofundador i corresponsable d'Albena Teatre juntament amb Carles Alberola– i es viu una eclosió de creativitat i propostes que arriba des dels dramaturgs fins a les companyies, els actors o els muntatges».

Durant aquestes tres dècades, l'espai no ha parat de consolidar-se. Com a dada significativa, encara que no siga l'única, quan es crea l'AVETID (Associació Valenciana d'Empreses de Teatre i Circ), el con-

formen 13 companyies. Hui en són 44. Ni llavors ni ara, totes les companyies estan associades, però sí que permet copsar com ha crescut el sector al llarg dels anys.

«Una enquesta recent revelava que un 77% dels actors d'arreu de l'estat espanyol ingressaven menys de 12.000 euros anuals, una xifra inferior al salari mínim.»

Totes les fonts consultades concorden amb Benavent sobre la qualitat de la «generació dels 90»: «Va eixir gent jove molt potent, eren molts i de molta qualitat, moltes més dones, que fins al moment hi havia poques autores, i van crear un gran planter», explica la directora Mónica López. «És un moment molt interessant –afegí Joanfran Rosal, de la companyia La Depenent, d'Alcoi– on, als autors ja més veterans com Pasqual Alapont, Rodolf Sirera, Paco Zarzo o el ja citat Alberola, se sumaven altres

noms, molts d'ells –i per primera volta de forma significativa– femenins, entre els quals poden destacar Begoña Tena, Gemma Miralles o Maria Cárdenas».

En aquest procés, la dramaturgia valenciana –una diagnosi que podríem ampliar a la resta del domini lingüístic, amb l'eclosió de grans autors a Catalunya com Pau Miró, Marta Buchaca o Alícia Gorina– ha assolit altes quotes de qualitat i reconeixement internacional. «Altra cosa, però –afegí López– és que es produïra tot el que escrivien.»

El declivi del teatre de text

López posa ací el dit a la llaga en una de les complexitats de la dramaturgia. I és que sense una vinculació directa entre l'escriptor i la productora, o que es tracte d'un encàrrec, aquests ho tenen molt difícil per a veure representades les obres. López alerta que d'alguna manera «hi ha hagut un trencament entre el text i el muntatge, dos fets que històricament estaven molt vinculats i que s'han anat distanciant a mesura que l'autor ha anat perdent pes davant el director, que cada volta ha esdevingut més l'estrella de l'espectacle».

Un procés relacionat amb altres fenòmens, com l'increment de l'autoria col·lectiva, la fusió entre autor i director o fins i tot autor i productor, amb moltes companyies que escriuen els seus propis textos –com podria ser el cas de Sergio Serrano i La Zafirina o Xavo Giménez i La Teta Calva–, o com explica el dramaturg Manuel Molins, amb un deix de desesperació, «la preponderància d'un teatre molt físic, on és imperatiu moure's, fins i tot per sobre de l'actuació» i on el text perdria la seua centralitat. «Pense que ací ens hem deixat emportar per una moda estúpida –rebla Molins– i, excepte els anglesos, tot Europa hi ha caigut».

«Veus una energia, un alé de millora, unes propostes amb nous llenguatges que estan reinventant el teatre...», explica l'actriu Carmen Marín en el que ella anomena «autèntica eferescència» en les noves generacions que es dediquen al teatre i entre les quals cita les companyies La Canadiense o Sol Flotant. El perill, però, per a Marín, és que tot aquest potencial «acabe marcint-se abans de florir culpa de la manca d'oportunitats laborals».

L'anèmia crònica de les polítiques culturals

I, de nou, arribem al punt en comú de tots els reportatges del món cultural: les insuficients –i sovint ineficients– ajudes públiques que acaben repercutint en l'estabilitat laboral dels treballadors del sector i, de retruc, en l'oferta i el múscul industrial i empresarial.

Una enquesta recent revelava que un 77% dels actors d'arreu de l'estat espanyol ingressaven menys de 12.000 euros anuals, una xifra inferior al salari mínim. I l'enquesta inclou els que fan cinema, per-

què segurament, si ens centrem en teatre valencià, la xifra és menor.

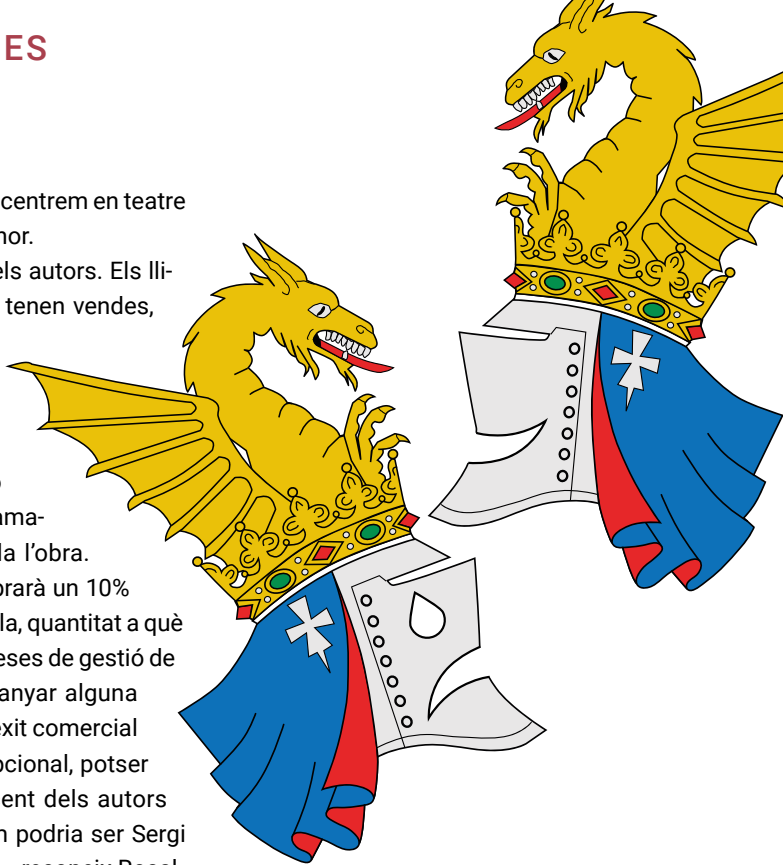
I açò sense parlar dels autors. Els llibres de teatre a penes tenen vendes, així que, premis o beques a banda, no molt nombroses en aquest gènere, pràcticament l'única opció d'ingressos per a un dramaturg és veure estrenada l'obra. Llavors, en general, cobrarà un 10% dels ingressos de taquilla, quantitat a què li caldrà restar les despeses de gestió de drets. «Per a poder guanyar alguna cosa, has de tindre un èxit comercial enorme i és molt excepcional, potser un dos o un tres per cent dels autors ho aconsegueixen, com podria ser Sergi Belbel o Jordi Galceran», reconeix Rosal.

«El teatre és crítica des de l'època grega i, en tot cas, la cultura és multicolor per definició.»

A partir dels anys 80, la creació d'una xarxa de cases de cultura va permetre fer un circuit valencià on les obres giraven i donaven certa estabilitat laboral a les companyies. Anys de polítiques culturals del PP van anar descuidant-lo fins que, amb la crisi econòmica del 2008, van arribar les grans retallades i, des de llavors, ja no s'ha recuperat. Les fonts consultades reconeixen l'esforç del Botànic, huit anys durant els quals s'han reforçat molts pressupostos, però es denuncia certa «ineficiència» en el model d'ajudes. «S'ha primat molt el suport a la producció, però després de tot l'esforç no queden diners per a les gires;

és llançar els diners», explica Marín. Un model que a parer de Benavent «no crea estructura empresarial ni estabilitat laboral» i al qual Molins afeg el que anomena «disfuncions», com el model de concursos públics per a directors de teatres públics o la burocràcia. «Al final trobes coses com que la majoria d'obres s'estrenen entre octubre i desembre, que és quan arriben els diners i, en canvi, costa programar res en gener i febrer», explica López.

Una situació que, amb el tomb electoral del 28 de maig de l'any passat, encara s'ha fet més boirosa. «Per ara, encara treballem amb els projectes que ja estaven aprovats, però què passarà quan s'acaben?», reflexiona Marín. Per a Molins, expressions com «cultura blanca» que el conseller de Cultura Vicente Barrera promet impulsar «no tenen cap sentit. El teatre és crítica des de l'època grega i, en tot cas, la cultura és multicolor per definició».

**NOU
ESPECTACLE**

*Regala'm
esta Nit*

19 maig SALA L'HORTA
23 maig Gran Teatre ALZIRA
24 maig Teatre Serrano GANDIA

1a preestrena
2a preestrena
3a preestrena

25 maig CC Enric Valor BENIFAÍO
26 maig CC El Molí BENETÚSSER

4a preestrena
5a preestrena

30 ALBENA
any TEATRE

ESTRENA
Del 29 maig al 16 juny
Teatre TALIA

Albena,

trenta anys d'una
factoria d'emocions

Violeta Tena

Periodista

Probablement, quan Toni Benavent i Carles Alberola, l'any 1994, van fer una encaixada de mans per a oficialitzar el naixement d'una companyia teatral, no imaginaven que l'artefacte arribaria tan lluny. A la criatura la batejaren Albena Produccions, per allò d'unir les primeres síl·labes dels respectius cognoms, i, des d'aquell any, no ha parat de donar-los alegries. Tres dècades fa d'aquell atreviment, fins a convertir-se en la que és, probablement, una de les companyies teatrals més sòlides del País Valencià. I això, en un país que ha tendit a menystenir la importància de les seues indústries culturals, no és poca cosa.

De com fer teatre i espectacles, ja en sabien, aquells dos: Benavent era productor a Moma Teatre i Alberola, actor i director a L'Horta Teatre. Albena havia de ser el vehicle a través del qual fer el teatre que ells volien, controlar tot el procés de producció i difusió. La seua vocació —no ho han amagat mai— era la d'arribar a un públic ampli i fer-ho amb una proposta de qualitat i en valencià, que l'emocionara i el fera sentir que aquella hora i mitja assegut en la butaca havien pagat la pena.

I ho aconseguiren des de bon començament. La seua primera peça, *Currículum* (1994), escrita i dirigida per Carles Alberola i Pasqual Alapont, va obtenir el Premi de la Generalitat Valenciana al millor text teatral i el de la Crítica de Barcelona. La bona acollida dels espectacles següents (*Estimada Anuchka*, 1995; *Per què moren els pares*, 1996, o *Mandíbula afilada*, 1997) van certificar que aquella aventura mereixia la pena. Amb les cinc espelmes bufades arribà el seu gran èxit de públic, *Besos*, un musical en el qual es repassa la vida a través de les cançons. Un èxit sense pal·liatius que ha estat representat més

d'un miler de vegades al llarg d'aquests trenta anys. Inaudit.

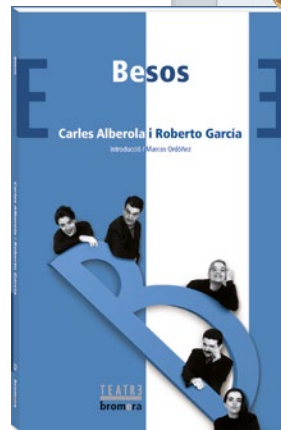
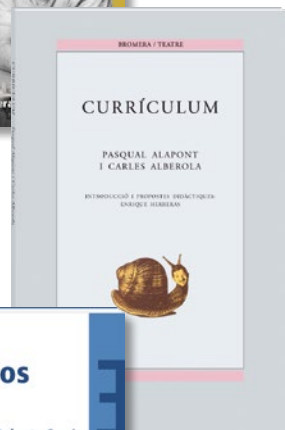
Anys a venir, la companyia continuà experimentant amb nous projectes (*Novecento, el pianista de l'Oceà*, 2000; *Paraules en penombra*, 2001; *Spot*, 2002; *La teua vida en 65 minuts*, 2004; *Gossos*, 2007...). Una solvència que els permetria, durant els següents anys, alçar el teló en altres teatres més enllà de la geografia valenciana: del Mercat de les Flors al Tantarantana, del Teatre Nacional al Villarroel.

«Albena havia de ser el vehicle a través del qual fer el teatre que ells volien, controlar tot el procés de producció i difusió.»

Dels escenaris a la pantalla

El camí, tanmateix, no ha estat sempre planer. La manca de suport institucional —com ells mateixos han reconegut— els va dur a plantejar-se la possibilitat d'abaixar el teló just quan complien dues dècades de vida. No ho feren, però, i en els anys següents es succeïren les bones notícies: el 2016 els atorgaren el Premi Max al millor espectacle musical per *L'aneguet lleig*, d'Alberola i Ernest J. Sorrentino. Un any després, *Tic-tac*, dirigida per Alberola, va tornar a endur-se el Premi Max al millor musical.

Més enllà de les bambolines, Albena també ha tingut una fructífera producció en el camp audiovisual. En la darrera etapa de Canal 9, la televisió autonòmica emeté *Unió Musical Da Capo*, *Check-in hotel*, *Per Nadal torrons*, *Maniàtics* i les celebradíssimes *Socarrats* i *Autoindefinitos*.

Ja en l'etapa d'À Punt, seus són programes com *Els Bítors*, *Açò és un destarifo* o les sèries *La forastera* o *Després de tu*, guardonada l'any 2023 amb el Premi Berlanga a la millor sèrie de ficció.

El trenta aniversari, en tot cas, el celebraran fent allò que saben fer més bé: contant la vida damunt de l'escenari en *Regalà'm esta nit*, una història sobre dos vells amants que es retroben vint anys després. Llarga vida a Albena!

Erri De Luca

torna a escena
amb una història íntima

Albert Pejó
Traductor

Sembla que Erri De Luca tingui una capacitat infinita de reinventar-se literàriament i de creuar gèneres sense adscriure's a cap en concret. I a *Les regles del mikado* ho torna a fer. Aparentment, aquesta vegada ens explica una història d'espies, però en realitat ens parla de l'edat, del pas del temps.

En una presentació del llibre a Itàlia, De Luca diu que volia parlar de la complicitat que s'estableix entre dues edats de la vida, la vellesa i la primera joventut, dues edats

que, segons ell, tenen una cosa molt important en comú: la projecció cap al futur, mentre que les edats intermèdies s'instal·len més aviat en el present.

I per fer-ho, tria dos personatges molt peculiars: un rellotger, que és un home molt hàbil amb les mans, capaç de treure tots els bastonets del mikado d'una pila sense fer-ne moure cap (com a metàfora de la seva voluntat de passar per la vida sense fer-se notar, sense deixar rastre, sense cridar l'atenció), i una noia gitana que ha fugit del campament familiar per evitar un matrimoni forçat.

'Les regles del mikado'

Erri De Luca
Bromera, 2024

L'home, un solitari empedreït, passa llargues temporades acampat a la muntanya. Una nit, la jove gitana entra a la seva tenda buscant refugi i escalfor. I aquí comença una història d'entesa, que no té res a veure amb l'amor ni amb l'afecte, entre els dos personatges, una història que anirem seguint al llarg del segle xx en forma de relat d'espionatge, a mesura que ens van revelant els seus secrets més profunds.

Una oportunitat per a retrobar-se amb l'escriptor italià de més prestigi i que Bromera té en el seu catàleg.

Vols aprendre valencià?

Practica valencià d'una manera fàcil i divertida!

Continguts audiovisuals amb activitats interactives perquè poses a prova els teus coneixements!

 @apuntsllengua

 @apuntsllengua

 @apunts.llengua

apuntsdellengua.es

Jordi Martín Lloret:

«Busquem bones històries i una manera d'escriure estranya, en el bon sentit»

'Una mínima infelicitat'
Carmen Verde
'Barcelona. Marsella. Maó'
Carolina Montoto
'Adeu a l'Eddy Bellegueule'
Édouard Louis
Més Llibres, 2024

Jordi Benavente

Periodista

Jordi Martín Lloret (Barcelona, 1972) és traductor de l'anglès i el francès, editor i professor de traducció a la UPF. Avui ens hi acostem precisament pel seu vessant d'editor de Més Llibres, el segell català de literatura del Grup Bromera. Martín va recollir, el 2020, el testimoni de Ricard Vela, que havia arrencat el projecte el 2017. El cop de timó va significar un nou disseny, més modern i atractiu, i la incorporació de noves veus com les de Kae Tempest, Mohamed Mbougar Sarr, Lola Lafon, Jessica Au o David Gálvez a un catàleg que ja apuntava maneres des de bon començament, amb Lisa Taddeo, Orhan Pamuk, Daniela Krien o Édouard Louis. A Més Llibres, doncs, hi ha premis Nobel, Goncourt, Les Inrockuptibles, Strega i d'altres; però sobretot hi ha el segell personal que títol rere títol hi imprimeix Martín.

Què busques, com a editor de Més Llibres, quin és aquest segell personal teu?

Busco històries que m'interessin o que em commoguin d'alguna manera, no tan sols pel que expliquen els autors, sinó per com ho expliquen. I evidentment també em plantejo si hi ha un públic lector a qui poden interessar.

T'atreu més una manera d'escriure singular o una bona història?

Una bona història mal explicada o mal escrita no va enlloc. En canvi, una història que d'entrada no sembla gaire original pot

acabar brillant gràcies a un estil original. La literatura universal n'és plena d'exemples, d'això. És clar que el somni de l'editor és una bona història i una manera d'escriure diferent, estranya en el bon sentit.

Estàs consolidant autors al catàleg de Més Llibres. Per exemple, Édouard Louis.

Trobo que a Édouard Louis no se li ha fet prou cas. L'autor s'exposa en cada obra amb un discurs molt polític i directe, cosa que no és habitual. Per això aquest any he decidit incorporar en el nostre catàleg *Adeu a l'Eddy Bellegueule*, el primer llibre que va publicar Louis a França, ara ja fa deu anys, i *Història de la violència*. Amb aquests dos títols ja podem dir que tenim tot Édouard Louis a Més Llibres. Se'n diu política d'autor.

Una altra autora cada vegada més de la casa és Daniela Krien.

És molt valuosa, no la podem deixar perdre. A través dels seus personatges descriu com ningú el panorama humà que va quedar a l'Alemanya de l'Est després de la caiguda del Mur de Berlín.

Una incorporació sonada va ser la de Mohamed Mbougar Sarr.

Va ser un dels moments més emocionants que he viscut com a editor. Vaig contractar els drets catalans de *La memòria més secreta dels homes* força abans que la novel·la guanyés el Goncourt. Recordo anar llegint i anar dient-me tot inquiet i emocionat: «Però que bo que és

això». Veus?, aquest llibre és un exemple de bona història escrita amb un estil original. Ho té tot. Per descomptat, el reconeixement del Goncourt va ser una alegria i una ajuda per a la promoció del llibre.

De qui t'agradaria tenir més títols?

De Mohamed Mbougar Sarr, de Jessica Au, de Carmen Verde, de Judith Schallansky, de Lola Lafon...

Què teniu, per a aquest 2024 o per al 2025, que es pugui explicar per fer dentetes als lectors?

Al juny publicarem la traducció catalana de *Son odeur après la pluie*, de Cédric Sapin-Defour, la història preciosa i emocionant d'un home i del seu gos, un llibre que a França ja ha venut més de 150.000 exemplars. I a la tardor, *Terra magra*, la primera novel·la de Gerard López Fageda; *L'avenc de Joshua*, de Francesc Puigpelat, obra guanyadora del Premi Pollença 2023; una novel·la italiana commovedora: *La vita di chi resta*, de Matteo B. Bianchi, i alguna sorpresa més.

Efervescència per a *elles*

S. C.

Periodista

La literatura eròtica viu un moment dolç per a elles. Dins del gènere, fa temps que podem trobar no només històries creades per dones, sinó també pensades i concebudes per a elles. Així, els últims premis de literatura eròtica de la Vall d'Albaida han estat guanyats per dones: Elisabet Roig, Anna Fandos i Lourdes Toledo són les guardonades de les darreres edicions. Justament la periodista Lourdes Toledo

presentarà ara a l'abril *Efervescència programada*, un recull de contes que parla dels impulsos i l'atracció sexual amb la naturalitat i la transparència que el bon sexe requereix. Sense caure en l'extravagància, amb senzillesa i molt de sentit de l'humor, en algunes ocasions, veiem desfil·lar un bon grapat de protagonistes que viuen o fantasien amb encontres carregats d'un desig que traspasa les pàgines de l'obra.

L'escriptora i periodista continua explorant i aprofundint els diferents gèneres de

la literatura, i després d'haver publicat dos assajos, algun poemari i un recull de relats, ens sorprén ara amb aquesta obra captivadora que va merèixer el Premi de Literatura Eròtica La Vall d'Albaida.

A aquesta edició del guardó, es van presentar més de 20 obres i es va augmentar la dotació per a consolidar un referent de les nostres lletres que el 2024 celebrarà trenta anys de trajectòria. Esperem i desitgem una llarga vida al guardó més trempat del nostre territori.

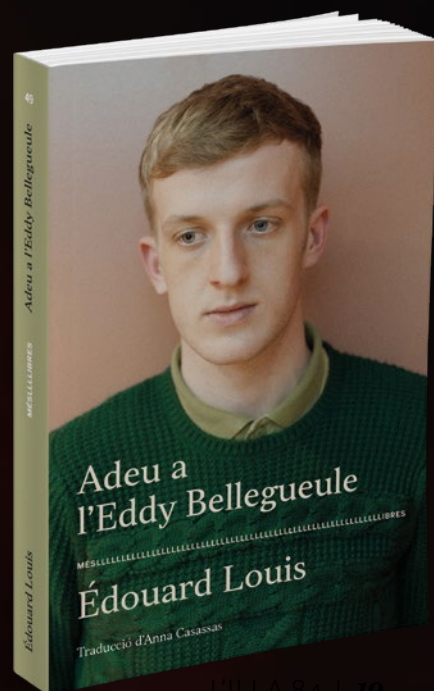
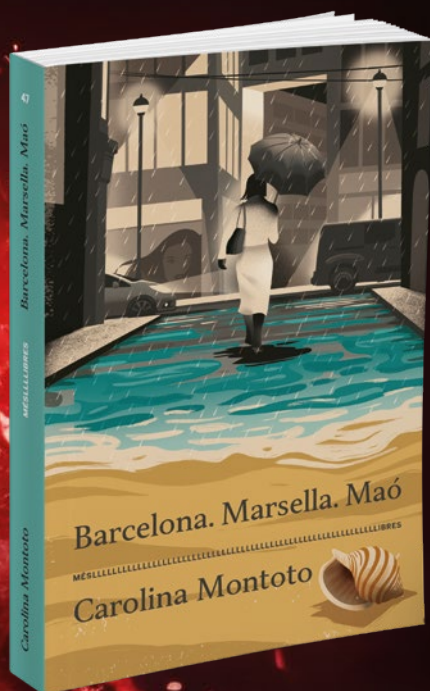
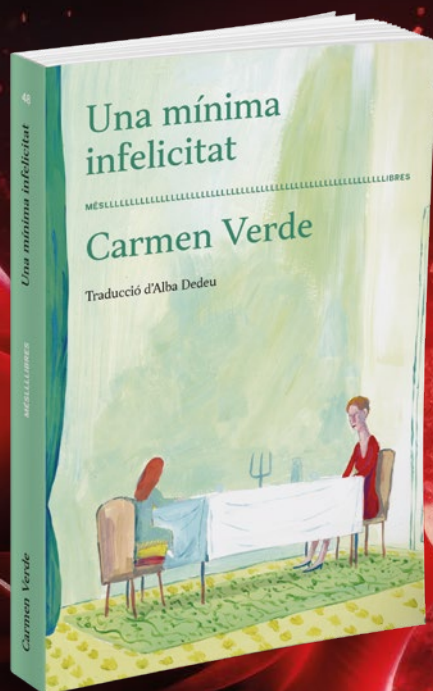
**'Efervescència
programada'**

Lourdes Toledo
Bromera, 2024

SANT JORDI amb MÉSLLLLLIBRES

Descobreix
la nostra selecció
completa a
www.mesllibres.cat

Jovi Lozano-Seser,

«Assegut a la dreta del pare és un relat polifònic del nostre present»

'Assegut a la dreta del pare'

Jovi Lozano-Seser
Bromera, 2024

Rosella Espinosa Cardona

Periodista

Guardonada amb el Premi Isabel de Villena de narrativa en valencià, aquesta recopilació de relats ens transporta a mons, fins i tot, exòtics; de vegades, inimaginables; d'altres, bel·ligerants i cruels. La nova obra de l'escriptor d'Ondara, *Assegut a la dreta del pare*, és, segons ell mateix, «un llibre confegit entre la voluntat i l'atzar. Eren relats que en principi no estaven connectats, però als quals els vaig ataïllar una concordança que els agermana. Diria que està a mig camí entre *Últimes existències*, de 2012, que també va rebre el Ciutat de València, i *Pedres que han de ser remogudes*, pel que fa a la part sòrdida de moltes històries». Els seus reculls de contes són una mena de dietari entre periodístic i vivencial, on cada vegada li agrada més experimentar.

De fet, es demostra una prosa pròxima a l'estil periodístic, i encara més al terreny de la investigació. Hi passem per la pandèmia de la covid-19, la guerra d'Ucraïna, Altea, Nigèria, Mallorca, Manhattan, també per l'any 1923 i el 2023..., sembla una bogeria unir aquests temes en un llibre de relats i que esdevinga complet, tancat, redó. Lozano-Seser remarca que «hi ha una complicitat ambiental, atmosfèrica, dins de les històries, i això és el que vertebrava el llibre. És un tipus de narrador jugar que hi ha dins de mi i que necessita de tant en tant oferir la seua visió feréstega, fosca, del món. De vegades, les geografies o les diferents etapes històriques tenen paral·lelismes que paga la pena reinterpretar. No sé si són contes o reportatges, de fet. D'altra banda, la seua escriptura va ser prou evolutiva i no tradicional, o previsible. Ni jo sabia com acabaven algunes de les trames».

Relats sense gènere narratiu definit

El crim, el misteri, el *true crime*..., no podem situar l'obra dins d'un subgènere narratiu concret. El seu propi creador no podria definir l'obra com a literatura negra, «cap expert del gènere m'ha inclòs en tal vessant, la qual cosa crec que és una virtut a l'hora de concebre una perspectiva que és més singular, personal, que no arquetípica».

El destí dels personatges no depèn d'ells

També crida l'atenció la varietat de citacions que hi trobem, des de Carmelina Sánchez-Cutillas, passant per Jeffrey Dahmer (assassí confés), Cobain o, fins i tot, per les línies sagrades del Gènesi i el Deuteronomi, i és que, per a Lozano-Seser, «la meua generació s'ha criat amb els mitjans de comunicació de masses i hi ha una sèrie d'estímul innegables. És per això que el llibre, encara que retrate el passat en determinats passatges, té un enfocament netament contemporani. L'obra és, per tant, un retrat polifònic del nostre present en clau 2023 o 2024 i, alhora, té la llicència de concebre el món des d'una òptica peculiar, diferent».

«És un tipus de narrador jugar que hi ha dins de mi i que necessita de tant en tant oferir la seua visió feréstega, fosca, del món.»

El títol és, si més no, cridaner; *Assegut a la dreta del pare* ens transporta, quasi inconscientment, a la Bíblia, als versos eclesiàstics. Segons l'autor, està inspirat en les creences hegemòniques, és l'espill dels

personatges, del seu destí, el qual sempre depèn de la voluntat d'altres poders.

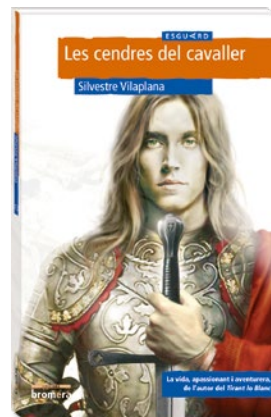
La decisió d'altres «poderosos» també estigué present en la vida de Jovi Lozano-Seser. Prengué una decisió reivindicativa: rebutjar arregar el guardó del Premi Enric Valor de novel·la en valencià 2021, convocat per la Diputació d'Alacant, per la seua obra *Després de maig, abans de l'estiu*. Segons l'escriptor, era sobretot una defensa «de la llengua i, també, de la figura del mestre de Castalla. Una qüestió de dignitat i igualtat respecte al castellà i al Premi Azorín». Lozano-Seser explica que, un any després, no ha rebut cap disculpa i ni tan sols el trofeu, i que la Diputació ha anant difamant el seu nom. «Però almenys ha tingut el decòrum d'organitzar un lliurament enguany en condicions. Elvira Cambrils, escriptora i amiga, de fet, em mencionà en el lliurament».

Tot seguint la línia de fer ús del focus social dels premis literaris com a altaveu de necessitats, de crítiques, ha dedicat aquest nou guardó als periodistes. Després de vint anys en el sector, «espere que els companys i companyes facen seua aquesta reivindicació. Només m'he sentit valorat (i pagat) professionalment quan he fet literatura i, per això, la dedicatòria vol denunciar i reivindicar si és possible exercir el periodisme en aquest país sense que se't tracte com una puta merda. Almenys aquesta és la meua experiència durant dues dècades en què un acaba sentint (i patint) de tot».

'Les cendres del cavaller'

Silvestre Vilaplana
Bromera, 2004

25 anys de *Les cendres del cavaller*

Carles Fenollosa

Periodista i escriptor

Quan Silvestre Vilaplana publicà *Les cendres del cavaller*, l'any 2004, ja en feia uns quants que era poeta i que s'havia iniciat amb garanties en allò que per pur utilitarisme anomenem literatura infantil i juvenil. Era la seua primera història per a adults i els mateixos reconeixements que rebé –Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira 2003 i Crítica Serra d'Or de Literatura Infantil i Juvenil 2006– ja posaven de manifest que era una obra en la frontera. En la frontera literària, vull dir, i també en la seua trajectòria com a escriptor. Sense renunciar a l'estil lleuger i digerible, feia un pas avant en ambició artística: es tractava de tornar a la vida a Joanot Martorell sense caure en l'intel·lectualisme ni en l'arqueologia.

Vilaplana proposa una autobiografia fictícia del cavaller com no es podia haver fet abans. El tema és clau. I és que amb el segle XXI ja encetat, les investigacions de Riquer i de Chiner havien desfet en bona part la boira que existia al voltant de Martorell. Vilaplana tenia a la seua disposició moltes i precioses pàgines de matèria primera. Tot això, però, no era una novel·la. La novel·la, la fa ell, plantejada com una

llarguíssima confessió, una carta monumental dirigida justament a Martí Joan de Galba, el seu prestador.

Al principi dibuixa un Martorell mesurat, respectuós pel que fa al pare i oposat al seu germà Galceran, arrauxat i inestable, cosa que no s'aparta gens de la realitat històrica, per cert. Aquesta, al seu torn, és captada en fragments panoràmics –cal acostar el lector general al magma geopolític de l'època, després de tot. De tant en tant, doncs, la veu del cavaller cedeix protagonisme a passatges històrics de to calmat i didàctic per tal de situar el personal enmig d'aquella complexíssima jungla de bàndols i de regnes. D'altres vegades, però, és molt més dinàmic, com en les narracions de combats terrestres o navals. És també destacable la seua preocupació constant per la versemblança i el to mesurat i eufemístic que fa l'obra apta, diríem, per a tots els públics. La vida de Martorell, certament, no en fou gens, de mesurada ni d'eufemística.

D'aquesta, se'ns narren els seus episodis fonamentals: l'afer de Montpalau amb la germana de Martorell i el conflicte subsegüent; la baralla que mai no es materialitzà amb el comanador de Montalbà; el viatge de Martorell a Angla-

terra, etcètera. En altres moments, però, s'imagina directament tota l'escena o hi fa desfilar personatges novel·lescos, presas reals en la vida de Martorell i que haurien inspirat els personatges de ficció al *Tirant*. Guanyen, segurament, els de rigorosa existència històrica: Ausiàs March, Maria de Castella, Joan Roís de Corella –en la tradicional però llegendària versió faldillera–, Jaume de Vilargut... I tot això, per cert, amb una llengua que no podia ser la del segle XV, però que sí que intenta acostar-se una mica al model clàssic que hauria utilitzat un cavaller de la tardor medieval: pretèrits de subjuntiu en -s (*pensàs*), lèxic d'època (*estrenu* en lloc de *valent*) o possessius simples (*sa feblesa*).

Les cendres del cavaller és, al capdavant, l'autoretrat amable que hauria escrit un cavaller d'un temps, per a ell, crepuscular i d'agonia, «on les regles de la cavalleria només serveixen per a exhibir-les en torneigs i festes», com confessa en alguna banda Martorell, que sap que el món ha canviat i que ell ha quedat a fora. Tenia, almenys, el *Tirant*, «on he posat l'essència de la meua vida», declama ja arruïnat, derrotat, però amb la ferma voluntat de salvar alguna cosa. Potser, fins i tot, amb la certesa.

Ser *visible* per a saber-se una entre tantes

Susana Lliberós

Periodista

Confesse que el meu imaginari literari durant la infantesa no va anar molt més enllà d'un famós còmic que es deia *Esther*, on ella estava enamorada de Juanito, qui al seu temps feia més cas a Rita. Jo m'identificava molt amb Esther. Volia ser com Rita, però em sentia del tot pròxima a Esther. I vaig créixer pensant que era normal debatre's entre aquells amb qui t'identifiques i aquells a qui t'agradaria assemblar-te. Però haguera estat genial que Esther s'enamorara de Rita i que Juanito fora no binari. I que tot allò fora explicat des de la normalitat, sense que afectara el desenvolupament de les històries que vivien els personatges. Però parlem dels 80 del segle passat. Uns anys després, a l'institut ens van fer llegir *Te deix, amor, la mar com a penyora*, de Carme Riera. Narrava la història d'amor entre dues dones, una alumna i una professora. A mi em va fascinar! Fins a l'últim paràgraf no vaig saber que la professora era dona. La veritable història, l'amor, no tenia res a veure amb el sexe de totes dues. O almenys per a mi. Aquell va ser el meu llibre preferit durant molts anys.

De manera generalitzada, els personatges literaris i audiovisuals a què ens veiem exposats durant la infantesa i l'adolescència pertanyen a un univers normalitzat cis i heterossexual. Durant els anys de creixement i, per tant, d'aprenentatge, busquem veure'ns reflectits i representats en tot allò que ens envolta. Creem una simbologia del món

que observem i xuplem de totes bandes: família, amistats, escola, productes culturals, mitjans audiovisuals, etc. Busquem espills on veure'ns reflectits. I si no ens hi trobem, ens podem abocar a la invisibilitat. I ser invisible fa mal. Tant o més que ser diferent, que en aquest cas és el mateix. No ets com els altres. No tens referents. Així eren les coses fins fa ben poc. En ocasions, encara ara. És cert que l'univers audiovisual i literari ha incorporat amb els anys personatges LGBTI, però

han complit l'objectiu de normalització? Cal ser optimista i pensar que tot porta el seu procés, i és que durant molt de temps, i encara hui, la presència de personatges LGBTI en la literatura o bé ha sigut residual, o bé ha estat lligada a problemàtiques relacionades amb la seua falta de drets, de manera que han esdevingut personatges suburbials i estigmatitzats relacionats sovint amb aquestes problemàtiques.

Com a lectora, m'agradaria trobar LGBTI en les novel·les que es publiquen, però

'Dones. Estimar-se a plena llum'

Teresa Broseta i Patricia Campos

Bromera, 2024

també dones grans, amb arrugues i pell de taronja, homes amb sobrepès, persones amb deficiència visual o amb acondroplàsia, i un llarg etcètera de personatges que conformen la vida real, el món que habitem i que no són normativament perfectes i visibles. En realitat ni tan sols m'agradaria adonar-me que me'ls trobe. Com no busques arena en la platja. M'agradaria viure o veure la història del protagonista sense haver-me de preguntar si té un penis o una vagina entre les cames. O ni una cosa ni

l'altra. Ara bé, per a aconseguir eixa normalitat literària pel que fa al món LGTBI caldria aconseguir primer una normalitat social, real i globalitzada que encara no tenim. I per això calen històries com les que descobrim en *Dones. Estimar-se a plena llum del dia*, d'Edicions Bromera. Les autores, Teresa Broseta i Patricia Campos, ens presenten protagonistes dones, joves, grans, gitanes, d'Uganda, de Nigèria, que per estimar altres dones han patit violència, rebuig, aïllament i discriminació. El

més valuós del llibre és que les històries són absolutament reals. No només explica la situació actual d'injustícia que moltes dones viuen arreu del món per la seua orientació sexual, sinó que ens mostra que independentment d'això poden ser protagonistes de les seues històries d'amor, de triomfs, d'amistat, de desenvolupament personal i professional, de vida, etc. Com qualsevol altra protagonista cis o heterosexual. Si la literatura és una forma de conèixer-nos, llegim i reflexionem.

Les famílies
interessades en conèixer el
**PROJECTE EDUCATIU
DEL CENTRE**

Poder concertar
telefonant al
96 123 19 33

lacomarcal.com

Coneix la nostra escola
comarcal, i enamora't

MATRÍCULA
CURS ESCOLAR 2024 | 2025

la Comarcal la nostra
L'ILLA 84 23

Loopy Teller:

«Fer paròdia de les xarxes socials i els mòbils fa que els adolescents tinguin més curiositat per llegir»

Miriam Bouiali

Periodista

Rubén Rico (Monòver, 1993) i Carlos Valles (Mislata, 1993) formen el tàndem de Loopy Teller Studio i donen vida a personatges de tot tipus, però sobretot destarifats i adaptats als mons moderns, com els d'*El dia dels 'influencers' vivents*, l'exitosa història que han escrit i dibuixat per a Bromera. Són diplomats en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València i van pensar que, si treballaven a gust a classe, per què no empenien junts també. Rubén Rico desvela a *L'illa* com treballen i s'inspiren per a fer llibres divertits, plens de color i que marquen la diferència.

Com va començar Loopy Teller Studio? És complicat dur endavant un projecte com aquest?

Va sorgir d'un grup d'amics de la carrera que treballàvem bé en equip. Ens agradava contar històries boges d'humor i fantasia i, en el salt laboral, vam formar el que és ara un estudi d'il·lustració. Hi ha entrat i n'ha eixit gent, i ara estem Carlos i jo, Rubén. Des del 2015, hem anat a poc a poc i mes a mes. El sector de l'art i el disseny és complicat i si ens centrem en el còmic i la il·lustració, un poc més.

Al principi t'has de donar a conèixer i no tens nom, l'única manera de fer-te'n un és produint material. Ens vam autopublicar tres còmics i quan ja teníem un estil i un portafolis, vam tocar a la porta d'alguna editorial. S'ha de produir, produir i produir i no veus beneficis fins prou més tard.

Un exemple de les històries boges que feu és la de Bromera, *El dia dels 'influencers' vivents*. Com sorgeix?

Jo soc el més friqui i aficionat al cinema de terror. Un dia, cada u havia de pensar una història i jo acabava de veure una pel·lícula de zombis, i vaig esbossar una història destarifada fusionant el terror amb l'era digital, els mòbils, *influencers*, TikTok, *streams*... I va sorgir la història d'un institut on, qui usa una *app* nova, es converteix en un zombi digital. Sempre ens agrada contar històries infantils i juvenils.

«M'agraden molt els personatges arquetípics: els clixés del valent, el poregós, el friqui, la *pija*, l'esportista tonto... però els peguem la volta i no es comporten com a tals, tenen un rerefons.»

La història barreja còmic i narrativa. Per què?

Efectivament. Ens agrada fer 100% còmic i també combinar text narratiu amb il·lustracions, còmic o jocs. De menuts, no ens agradava que la il·lustració contara exactament el mateix que llegíem, per això les nostres vinyetes aporten més informació, són indivisibles, un *pack* perfecte

Per què Natzaret, Jaume, Borja i companyia com a protagonistes?

Ho hem passat molt bé fent-los. M'agraden molt els personatges arquetípics: els clixés del valent, el poregós, el friqui, la *pija*, l'esportista tonto... però els peguem la

volta i no es comporten com a tals, tenen un rerefons. A més, dos dels protagonistes són germans bessons i es compleixen perfectament.

Demanen els adolescents aquest tipus d'històries, actuals i amb el seu llenguatge?

Jo crec, i també Carlos, que és professor, que lligem cada vegada més i una cosa que m'agrada molt i que potencia Bromera és que porten a classe aquest tipus de lectures. S'interessen més pel còmic i la novel·la il·lustrada, agradables de llegir perquè tenen imatges potents, i per històries d'humor i amb personatges de la seua edat. Tenim molt clar que fer paròdia de les xarxes socials i dels mòbils o parlar d'*influencers* fa que tinguin molta curiositat per llegir. Nosaltres som joves i venim d'aquest món i ho utilitzem al nostre favor.

I per què la LIJ?

És per on vam començar a treballar i, amb el nostre estil més *cartoon*, hi estem còmodes. Però no necessàriament ens centrem en aquest públic, hem evolucionat i, tot i que el que més treballem és la LIJ —que és agradable i divertida—, no deixem de costat històries més destinades a adults, més de terror o il·lustració social.

Has dit *cartoon*. Com definiu el vostre estil?

Un mix entre *cartoon* i l'*amerimanga*, un concepte dels EUA. Jo soc il·lustrador (Carlos és el colorista) i des de molt menut llig manga (*Dragon Ball*, *Yu-Gi-Oh!*...). També mirava Steven Uni-

Paula Soriano
Editora

Com a guardians de l'imaginari dels nostres joves lectors, en el sector editorial parem atenció als canvis i als avanços que modelen l'experiència lectora. Hui en dia, un dels fenòmens més impactants ha sigut l'aparició i l'expansió del metavers, un espai format per infinitat de mons virtuals interconnectats que està redefinint la manera com les persones interactuem, aprenem i ens entretenim.

Un dels avantatges d'aquest metavers és la capacitat d'estimular la creativitat i la imaginació, ja que ofereix la possibilitat d'explorar universos nous que es redefeixen constantment, com un organisme viu. Aquesta immersió pot servir per a fomentar habilitats com la resolució de problemes, la col·laboració i el pensament crític, i així preparar els xiquets i les xiquetes per a un món cada vegada més digitalitzat. En aquest context se situa la publicació de la segona part de l'exitós món d'*El dia dels 'influencers' vivents*. Amb bona dosi d'humor i un ritme trepidant, veurem com els protagonistes d'aquesta sèrie han d'introduir-se en el VirtualVers per a salvar a tots els que hi estan atrapats i que ara són zombis digitals.

Tanmateix, cal que siguem conscients dels riscos que suposa la sobreexposició a certs continguts digitals i combatre les conseqüències negatives que aquests poden tindre sobre el benestar emocional i social dels infants. Està en les nostres mans educar en l'ús responsable de la tecnologia i promoure l'equilibri saludable entre el temps que es passa en línia i les activitats que es fan fora de la xarxa. Per a això, ens podem ajudar d'obres com *Laia juga amb el mòbil*, on els lectors s'identifiquen amb la jove protagonista i viuran situacions conflictives derivades de l'ús del mòbil.

En conclusió, us animem a abraçar els canvis amb humor, diversió i responsabilitat.

verse i *Rick i Morty*. Soc un nostàlgic del paper i també m'agrada que els dibuixos no siguin 100% nets i simulen el llapis. Tampoc ens tanquem a cap estil; cada llibre pot tindre'n un de diferent: més cartoon, més senzill, més adult...

I com trebal·leu? A quatre mans, vos repartiu la faena, per projectes...?

M'encantaria dir-te que comencem amb un projecte i, quan l'acabem, en fem un altre, però per desgràcia, i també per sort, en fem tres o quatre a la vegada. Si és un projecte propi, com en *El dia dels 'influencers' vivents*, jo escric i dibuix i Carlos corregeix i fa apunts per darrere. Si és un encàrrec, o ell o jo llegim el guió literari i plantegem on han d'anar les il·lustracions, i quan està clar, ho passe en net. Carlos dona eixe aspecte tan vistós als nostres llibres. Són projectes a quatre mans, però unes per davant i altres per darrere.

Què és més difícil: fer tota la història completa, text i dibuixos, o encàrrecs i haver de connectar amb els autors?

Alguns encàrrecs són complicats perquè ja no són dos caps pensant, sinó tres, i segurament l'autor ja té una idea de com són els seus personatges o les il·lustracions. En aquest cas, és prou més complicada

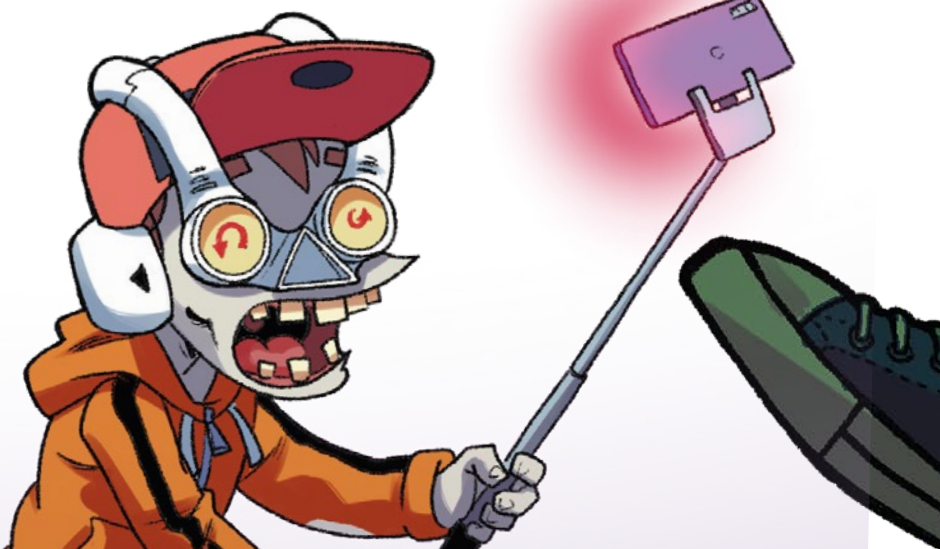
la reproducció, però per sort, hem trobat gent molt professional amb la qual hem treballat molt a gust des del principi. I si és la nostra història, que ens agrada més, som molt autoexigents.

Com valoreu que Bromera aposte per estudis menuts i valencians, com el vostre?

Estem superagraïts i contents. Jo llig Bromera des de menut i que ens isquera l'oportunitat, perquè en el seu moment Gonçal López-Pampló es va interessar en el nostre treball, va ser molt important. D'ells ens encanta el potencial que tenen amb la gent jove i en els instituts.

Precisament, una de les pròximes novetats editorials de Bromera serà la segona part d'*El dia dels 'influencers' vivents*. Què es pot avançar?

Els *influencers* zombis continuen perseguint els protagonistes, però 4.500 voltes més. Només diré que hi ha videojocs, IA i mons virtuals. Es diu *Desgavell virtual* i la història és més gran, perillosa i absurda que la primera.

Enric Senabre:

«A l'escola, el mòbil és més una oportunitat que un problema.»

Héctor Miravalls

Periodista

Enric Senabre és professor d'Ètica i Filosofia, i ha escrit nombrosos títols de divulgació adreçats als joves, com ara *El sabor de la ciutadania*, i novel·les com *El viatge d'Athena* o *L'infinit a les teues mans*. En el seu últim llibre, *Laia juga amb el mòbil* (Bromera), Senabre ens convida a reflexionar sobre la relació que mantenen amb la tecnologia i l'impacte que té en les seues vides i relacions personals.

En els telenotícies i en internet es parla del tema fent èmfasi en l'alt grau d'addicció a les pantalles que s'observa en els joves, i en el fet que els mòbils també entren a les aules. «Evidentment, les aules no són compartiments estancs; pels murs que tanquen els centres amb una intenció suposadament protectora, es cola tota la vida social de l'exterior. I els mòbils generen problemes nous per als quals encara no tenim solució», explica Senabre.

És la prohibició la solució?

Recentment, algunes institucions vinculades a l'ensenyament han anunciat la

voluntat de restringir l'ús dels mòbils a l'aula. Senabre ho té clar: la prohibició és un error. «És molt trist que l'única solució que se'ns acudisca siga prohibir, i encara més tractant-se d'educació. Sembla que es vulga tancar els ulls a una realitat que s'ha imposat i que no s'ha d'abordar amb prohibicions, sinó de manera proactiva, convertint-la en un aspecte social més que s'integre en un debat general sobre el masclisme, l'educació, el respecte i la resta de qüestions», assenyala.

Hi ha una edat mínima per a utilitzar el telèfon mòbil?

Senabre afirma que és un tema que agrada molt, però que no té una resposta clara. «Pensem que no és el mòbil, és el context. Si un xiquet passa sol tota la vesprada a casa o es mou en una família que no parla, no educa..., aleshores la influència del que es veu al mòbil és extrema. Però en un context d'acompanyament, d'intercanvi de pensaments, és fàcil comprendre el que es pot veure al mòbil».

De fet, molts progenitors admeten que els resulta complicat educar en el bon ús

dels dispositius. Senabre incideix en la importància d'escoltar. «Els pares i mares s'hi han de posar, han d'obrir-se comptes en les aplicacions dels fills i filles i acompanyar-los en l'aprenentatge».

Fer front al ciberassetjament

Segons dades del Ministeri d'Educació extretes d'un informe sobre convivència escolar en Educació Primària, un 9,2% de l'alumnat assegura haver sigut víctima de ciberassetjament.

«En aquestes situacions, cal actuar, educar en la prevenció, fomentar el respecte, alertar sobre els riscos, de la mateixa manera que fem amb la violència o l'assetjament personal, denunciant la situació i buscant ajuda per a superar-ne els efectes», conclou Senabre.

'Laia juga amb el mòbil'

Enric Senabre
Bromera, 2024

Vols llegir
l'entrevista
completa?

Per Sant Jordi, roses, llibres i...

MONSTRES!

NOU TÍTOL DE ROCIO BONILLA

Qui diu que fer pastissos no és perillós?
Aquell dissabte, mentre compràvem al mercat,
vam veure una cosa que ens va deixar de pedra.
I és que allà, entre les parades, s'amagava
un secret... monstreuós!

Amb regal inclòs!

**L'audioconte perquè pugues
compartir una estona divertida
amb els més menuts.**

AAAAAH!!!

Descobreix l'univers Minimoni

«Micalet Teatre»: una aposta editorial consolidada

Vicent Aleixandre Lluch

Docent

Una visió panoràmica al voltant de la literatura per a infants i joves publicada ens du a constatar un evident desnivell quantitatiu entre gèneres. Tradicionalment, la narrativa ha comptat amb la màxima atenció a les planes dels catàlegs editorials i, per tant, a les lleixes de les llibreries. En canvi, el teatre, la poesia o l'assaig han d'obrir-se camí amb un sobreesforç per a esdevindre visibles. Són menys adequats per a aquests receptors? Fixem-nos en el primer element del triangle que acabem de dibuixar.

Un dels grans reptes de la societat actual és formar ciutadans i ciutadanes amb capacitat per a afrontar situacions reals. Això implica la necessitat d'assolir una formació integral on es potencien factors com ara l'autonomia, la creativitat, l'empatia o l'emprenedoria, entre d'altres. Per abastar-los, el foment lector és clau. Ara bé, potser es dubta de la validesa del teatre per a aconseguir aquestes metes? Fer-ho és obviar-ne la doble dimensió, la textual i l'espectacular, gràcies a les quals es treballa la dicció, la memòria, la creativitat, l'autonomia personal, la socialització, etc. La seua idoneïtat com a gènere per als lectors a què al·ludim queda suficientment demostrada.

Arribats ací, i a fi d'evitar malentesos, cal deixar clar

que no es pretén establir una competició entre gèneres. Simplement es vol reflexionar al voltant de la importància de tots ells com a eines per a un objectiu comú. Així doncs, és necessari posar en valor un gènere menys difós quantitativament dins de la literatura per a infants i joves però amb molta riquesa inherent. En definitiva, es tracta de contribuir a consolidar plenament un procés de normalització literària.

«És necessari posar en valor un gènere menys difós quantitativament dins de la literatura per a infants i joves però amb molta riquesa inherent.»

Serà l'any 1995 quan l'editorial Bromera s'hi involucra creant la primera col·lecció específica de teatre per a infants i joves: «Micalet Teatre». D'aleshores ençà, més de seixanta títols conformen i s'adscriuen a aquest segell, constituït com una de les poques apostes amb continuïtat quant a la publicació de textos teatrals en valencià adreçats a aquest públic específic.

Dins del seu catàleg, és possible trobar una àmplia diversitat de línies temàtiques que contemplen la incorporació de rondalles populars, com ara *Els valents de Valor*, de Manuel Molins; l'adaptació de clàssics de la literatura universal, com la del *Tirant lo Blanc* de Pasqual Alapont; la inserció de la mitologia i la cultura clàssica, amb apostes com *Maleïda poma*, d'Anna Ballester, o la inclusió de textos de creació actual centrats en continguts socials com

la igualtat entre homes i dones de la mà d'*Empar, la becadeta i el 'Patiarcat'*, de Fani Grande. A més a més, i ací rau un rellevant distintiu de la col·lecció, les obres compten no sols amb una introducció per a conèixer la trajectòria de l'autor/a i crear hipòtesis de lectura, sinó amb propostes didàctiques. D'aquesta manera, s'incita a dramatitzar-les amb dades sobre la construcció dels decorats, el disseny del vestuari, consells d'il·luminació i so, etc. Consegüentment, s'estableix un punt de partida a fi de facilitar un procés engrescador.

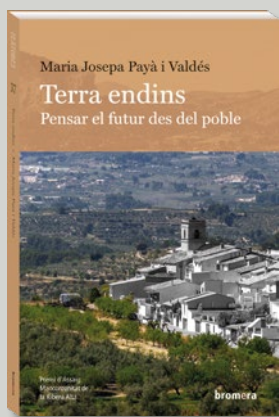
Al remat, creiem que és un encert potenciar el gènere teatral dins de la literatura infantil i juvenil: d'una banda, com a peça necessària d'un engranatge cultural; de l'altra, com a motor per a orientar i potenciar la creativitat de les noves generacions. Cal continuar, per tant, fent passos endavant.

© Paco Giménez

© Ramon Pla

Premi d'Assaig
Mancomunitat de la Ribera Alta

Terra endins.
Pensar el futur des del poble
Maria Josepa Payà
«Textures», 37
144 pàg. Bromera, 2024

Vivim en una societat globalitzada que tendeix, cada vegada més, a la massificació. Una societat obsesionada amb el creixement econòmic que no es para a pensar en les conseqüències. Ara, més que mai, buscar alternatives sostenibles s'ha convertit en una necessitat imperant.

Terra endins. Pensar el futur des del poble és una invitació a reflexionar sobre el funcionament de sectors com el de l'agricultura o l'alimentació i conceptes com la sostenibilitat, l'ecofeminisme i la revalorització de la comunitat. A través de les pàgines del llibre, entendrem per què és tan important observar la vida en els pobles i per què cal posar el focus en la manera com es desenvolupen els nuclis rurals. Tot, amb l'objectiu de mostrar-nos que es pot construir un futur en què la diversitat cultural i la sostenibilitat ambiental poden conviure.

Aquest llibre de Maria Josepa Payà, guardonat amb el Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta, també aporta al lector tota la informació necessària per a desmuntar alguns mites instaurats en l'imaginari col·lectiu i reivindica els valors propis de la ruralitat per a caminar cap a eixe futur desitjat.

Premi Europeu de Divulgació Científica
Estudi General

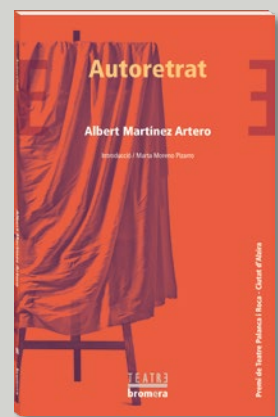
Un món magnètic.
L'omnipresència dels imants
Francesc Lloret Pastor
«Sense Fronteres», 48
200 pàg. Bromera, 2024

Els imants són un objecte que fascina la xicalla. Els adults, per la seua banda, els utilitzen per a subjectar receptes i cites mèdiques a les neveres. Però, de quines maneres estan presents en les nostres vides? Som realment conscients del gran poder que amaguen?

Aquest llibre de divulgació científica ens ensenya d'una manera amena i divertida alguns dels aspectes més interessants del magnetisme que s'escapen al nostre coneixement i aprofita per a desmuntar alguns mites al seu voltant.

Són els imants capaços de curar? Com es genera el camp magnètic terrestre i per què és tan important? Quan s'espera que passe la pròxima inversió dels pols magnètics? Com s'orienta un bacteri amb el camp magnètic? Com són capaços els imants de proporcionar-nos una fotografia de l'interior del nostre cos o d'emmagatzemar informació en un CD?

Francesc Lloret, catedràtic de Química Inorgànica a la UV i guanyador del XXIX Premi Europeu de Divulgació Científica «Estudi General», aborda totes aquestes qüestions en un estudi fascinant, amés i entretingut, que aclareix alguns dels aspectes més interessants sobre una força que, encara que no en som conscients, ho mou tot.

Premi de Teatre Palanca i Roca
Ciutat d'Alzira

Autoretrat
Albert Martínez
«Bromera Teatre», 98
64 pàg. Bromera, 2024

A través d'una obra de teatre àgil, l'autor ens convida a reflexionar sobre la definició de la pròpia identitat, una tasca que resulta complexa i difícil perquè ha de partir d'un concepte que sovint fa molta por a les persones, el de la sinceritat de cara a u mateix.

Autoretrat ha estat guardonada amb el XVIII Premi de Teatre Palanca i Roca i ens conta la història de Martí, un home d'avançada edat que es decideix a pintar el seu últim autoretrat, enfrontant-se així al gran repte de fer-ho el més verament possible. Aquest quadre haurà de reflectir tota la seua vida sense amagar-ne res: amb els moments de llum i els de foscor, aquells que es vol recordar i aquells que no s'exposen mai.

Martí farà una crida als seus jo interiors i anteriors i a la seua parella, morta recentment, per tal de poder reflectir sobre el llenç qui és hui en dia. Mentrestant, tots li qüestionaran el mateix: el grau de veritat que hi ha plasmat en el que està pintant.

Una obra de teatre estimulant, cuinada en la intimitat més absoluta, sobre un problema universal: el de la identitat i la consciència de nosaltres mateixos. Igualment, estem davant d'una obra subtil i tendra sobre la vellesa i l'autopercepció.

+14

El joc de la veritat

Pasqual Alapont

«Espurna», 139

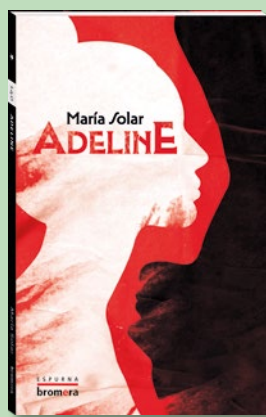
144 pàg. Bromera, 2024

Tot el món, alguna vegada, ha guardat secrets propis i d'altres. A vegades han sigut un tresor molt apreciat. D'altres, una motxilla plena de pedres. I en les relacions interpersonals, tant els secrets com l'honestetat poden tindre conseqüències inaudites.

Pasqual Alapont ens conta la història d'un grup d'adolescents que s'enfronten al joc de la veritat, en el qual han de respondre tot allò que se'ls pregunte amb la màxima sinceritat sota el risc d'una maledicció. I cada pregunta, cada resposta, portarà tota una sèrie de problemes inesperats...

En un context d'intimitat i alcohol, els joves faran confessions cada vegada més profundes i pertorbadores, donant pas a secrets de violència intrafamiliar, abús infantil, racisme i, fins i tot, assassinats.

En definitiva, es tracta d'una novel·la en què l'autor Pasqual Alapont, especialment reconegut per les seues obres infantils i juvenils –autèntics èxits de vendes– fa reflexionar els lectors i lectores adolescents sobre els límits de la veritat i les relacions d'amistat i que, al mateix temps, mostra com les accions individuals i col·lectives poden tindre un gran impacte en la vida pròpia i la dels altres. Una obra que, segur, no deixarà indiferent a ningú.

+14

Adeline

María Solar

«Espurna», 140

256 pàg. Bromera, 2024

Les històries de vampirs han atret l'atenció de grans i menuts des de fa segles. Al llarg de la història, s'han publicat multitud de novel·les protagonitzades per aquests singulars éssers que s'alimenten de l'essència vital dels vius i *Adeline* és un homeatge a la primera que es va escriure: *Carmilla*, de Sheridan Le Fanu, publicada al Regne Unit el 1872 i que va servir d'inspiració per a històries que s'han convertit en grans clàssics de la literatura, com és el cas de *Dràcula*. Però no solament això. És una història del present, del segle XXI, que dona visibilitat a temes com les relacions LGTBI i, al mateix temps, tracta qüestions d'actualitat que encara hui estan estigmatitzades, com les malalties mentals o les relacions tòxiques.

Adeline conta la història de Laura, una jove amb una habilitat inusual: pot veure els fantasmes dels morts, un do al qual s'ha habituat amb el pas del temps. En un viatge amb els amics coneix a Adeline, una misteriosa dona amb ulls blaus com el cel i cabell negre com la nit que, a poc a poc, va prenent el control sobre la vida de Laura sense que aquesta se n'adone.

Els amants de la novel·la gòtica trobaran ací una història plena de clarobscur, on el contrapunt a la foscor el donarà la superació personal de la protagonista.

+16

Helena

Jesús Mollà

«Espurna», 141

176 pàg. Bromera, 2024

Són moltes les dificultats que sorgeixen en tractar de protegir una persona de les amenaces que pot trobar en el seu propi nucli familiar. Si investiguem un poc, veurem com la majoria dels abusos a menors són perpetrats per familiars i persones conegudes.

La qualitat de l'obra va aconseguir que fora guardonada amb el Premi Carme Miquel de Narrativa Juvenil, en què el jurat va destacar la capacitat d'explicar una història tan dura i, per desgràcia, tan actual amb un llenguatge amé i atractiu. I és que *Helena* ens porta una història de superació personal davant de l'abús i la violència i ens parla de les situacions de risc que pateixen alguns menors.

En la novel·la, la vida d'Helena és com la de qualsevol altra adolescent: es relaciona amb els seus amics, es porta bé a l'escola i, a ulls de la gent, guarda una bona relació amb els de casa. Però de portes endins, Helena no para de lluitar per sobreviure al perill que l'espera dia rere dia.

Sense caure en el morbo i en la sobreexposició de la desgràcia, el relat explica com són aquests tipus de situacions, oferint una lectura agradable a pesar de la duresa de la història, i sumint el lector en una narració en què l'optimisme i el pessimisme caminen de la mà.

Premi Carme Miquel de Narrativa Juvenil

+4

Premi Algar d'Àlbum Il·lustrat

Quan la nostra casa es va partir

Marina Aguirre

«Àlbums Il·lustrats»

32 pàg. Bromera, 2024

Una forta discussió entre els pares dels dos protagonistes provoca un terratrèmol que sacseja els fonaments de la casa on viuen. Quan els dos germans corren a veure què ha sigut eixe soroll tan fort, s'adonen que s'ha obert un clevill que travessa la casa i la divideix en dues meitats.

Al principi, el clevill és quasi imperceptible i es pot passar a l'altre costat amb facilitat. El problema és que els pares es neguen a creuar a l'altra part i cada un es queda en un costat de la casa. Els xiquets hauran de saltar de banda a banda per a estar amb ells.

Però la bretxa es va fent cada vegada més ampla, fins que el fet de saltar a l'altra part es torna perillós. Després de reunir-se amb un especialista en cases trencades, la família s'adona que la seua està tan partida que ja no es pot arreglar, però amb les parts que es conserven aconseguixen construir dues cases noves, l'una al costat de l'altra.

Quan la nostra casa es va partir, guanyadora del V Premi Algar d'Àlbum Il·lustrat, narra una història commovedora sobre com la convivència ha de prevaldre fins i tot en els moments més adversos.

+6

Maria Club de Futbol

José Carlos Andrés

«El Micalet Galàctic», 268

64 pàg. Bromera, 2024

Maria vol ser moltes coses de major però, per damunt de tot, li encantaria ser futbolista. S'entrena cada dia amb tot allò que es pot parèixer a una pilota. S'entrena tant que domina el baló de manera espectacular. Maria pot marcar gols asseguda, estirada i, fins i tot, fent la figuereta.

Un dia decideix apuntar-se a un equip, però no a un qualsevol, al millor equip de tots, el Tro Futbol Club. Per a entrar a formar-ne part, Maria ha de demostrar els seus dots amb la pilota. I, encara que al principi tots els xiquets es mostren escèptics pel fet que una xica jugue a futbol, a poc a poc acaba guanyant-se la confiança de cada membre de l'equip, també del capità i de l'entrenador. Fins i tot, és tan bona amb la pilota que, entre els jugadors, comencen a anomenar l'equip Maria Club de Futbol.

Estem davant d'una història de superació que contribueix, amb un missatge optimista, a trencar prejudicis que encara hui envolten l'esport femení.

El relat de José Carlos Andrés, amb les magnífiques il·lustracions de Verònica Aranda, anima els xiquets i les xiquetes a esforçar-se per a aconseguir tot allò que vulguen ser, sense por de les barreres i dels obstacles que puguin trobar pel camí.

Premi de Narrativa Infantil
Vicent Silvestre

+12

La vall del tresor

Mariano Casas

«El Micalet Galàctic»

128 pàg. Bromera, 2024

La finca La Fustera, on viuen des de fa anys Xavi i sa mare, pot deixar de ser seua com a conseqüència del repartiment d'una herència familiar. Aquesta notícia els capgirarà la vida, ja que prompte es veuran obligats a abandonar la seua llar.

Però Xavi no es conformarà amb aquest desenllaç i, amb l'ajuda de la seua amiga Clara, decideix buscar possibles solucions. Durant aquesta cerca coneixeran la llegenda del tresor de Carraca, segons la qual el tio Carraca, l'antic propietari de la finca, va amagar una gran quantitat de joies valuoses per a evitar que li les furtaren durant la guerra. Així, els dos amics emprendran una aventura, decidits a trobar el tresor per a poder comprar la finca amb els diners que puguin traure de les joies.

Aquesta història de Mariano Casas ens ensenya a no defallir contra les adversitats i a valorar la importància de poder comptar amb una mà amiga que ens ajude.

Així mateix, *La vall del tresor*, Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre 2023, té lloc a la Ribera, en terres de tarongers ran del Xúquer, un escenari des d'on anima els lectors i les lectores a valorar el que tenim a tocar, l'espai que ens envolta i que forma part de les nostres vides.

**És igual que la
teua operadora
siga taronja,
roja o blava.**

**Acabaràs
posant-la verda.**

10% DESCOMPTE

per ser soci d'Edicions Bromera

Escaneja aquest codi QR i trobaràs més informació

Canvia't
aproop!

Crida'ns al **1420**
aprooptelecom.com